

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankirani pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 45-86

Vprašanje naših pripravnikov

V svoji 15. številki je »Učiteljski tovariš« odprl za učiteljske pripravnike posebno rubriko. V njej naj bi ti naši najbednejši tovariši in tovarišice izpovedovali svoje gorje, prinašali pa tudi svoje mišljenje o vsem, kar je neposredno ali posredno v zvezi z njihovim položajem.

S to rubriko je hotela naša organizacija doseči dvoje: omogočiti prvič, da izve naša javnost, pod kako obupnimi razmerami nastopajo pripravniki in pripravnice svojo prvo pot v poklic, ki zahteva že sam na sebi največjega življenjskega optimizma.

Drugič pa uvrstiti tako najmlajše in zaradi tega najmanj izkušene tovariše v učiteljsko skupnost, ki je prav njim najpotrebnejša.

Če listamo po tej rubriki, pisani s srčno krvjo zagrenjenih mladih eksistenc, si moramo nehoti za vso resnostjo postaviti vprašanje, kam pelje ta pot. Stotine najmlajšega učiteljstva živi pod eksistenčnim minimumom: njihova plača zadostuje komaj za najnujnejše življenjske potrebe; za lastno nadaljno splošno in strokovno izobrazbo nedostajajo sleher sredstva; vsak izreden strošek jih sili v dolgeve, ki jih ne samo duševno deprimirajo, ampak tudi potiskajo v socialno odvisen položaj od njihovih upnikov. V najvažnejši življenjski dobi, v začetkih vzgojnega dela med narodom, ko bi morali biti podpirani od vse javnosti, da bi z navdušenjem in vedrim razpoloženjem vršili svoje težavno poslanstvo v narodnem občestvu, jim — zagrenjenim in razočaranim — stoje razmere sovražno nasproti ter ubijajo njihov mladostni optimizem korak za korakom. Naša javnost ne more niti slutiti, koliko tragike in obupnega hotenja se skriva po slovenskih učilnicah in sicer v prvi vrsti v onih, kjer vrše najmlajše učiteljske moči svoje težavno in odgovornostno polno delo.

Zato je želeli, da bodi rubrika naših pripravnikov še nadalje verno zrcalo njihovega življenja. V tej zvezi bi dopisnikom samo priporočali, da opisujejo docela konkretno svoj položaj ter se izogibljajo posploševanju in črnoglednega razmišljanja: realistično opisan položaj je dovolj zgovorna slika razmer, v katerih žive in delajo in samo taka vpliva na javnost in njeno razpoloženje.

Od te strani vrši naša rubrika že sedaj velevažno nalogo, in če bodo dopisniki upoštevali naša zgornja priporočila, bo postala slika njihovega življenja še bolj plastična in učinkovita.

Žal nam je, da ne moremo s takim zadovoljstvom spremljati potek naše rubrike glede na njen drugi namen, ki ga je imela organizacija pred očmi, ko je dala to rubriko pripravnikom na razpolago.

Kakor rečeno, je bil važen nagib tega koraka predvsem ta, kako uvrstiti naše najmlajše tovariše in tovarišice v učiteljsko skupnost: povezati jih trdno in solidarno z njihovimi starejšimi kolegi in poživiti z njihovim sodelovanjem vse stanovsko gibanje.

Trdno smo prepričani, da je le s solidarnim naporom vsega stanu možno izboljšati gnotno in duhovno stanje naših pripravnikov. Zato je potrebno, da pripravniki spoznajo čim prej kruto resnico, da poedinci nujno podlegajo v današnji socialni borbi in da prihaja le od strnjjenosti s svojimi sotrpini blagodejna zavest moči in borbene volje. Omogočiti to strnjjenost z vsem organiziranim učiteljskim stanom je vsaj tako važna naloga naše rubrike kakor slikanje težkih razmer pripravnikov za našo javnost.

Ker pa vemo, da so pogledi mladih tovarišev in tovarišic v marsičem različni od starejšega učiteljstva, si želimo nujno prav teh pogledov od naših pripravnikov. Njihova poročila naj bi poslej vsebovala kritična presojanja razmer v organizaciji, kakor jih sami občutijo. Pisana naj bodo objektivno in brez osebnih čustvenih primesi, kajti le taka nam lahko služijo za orientacijo v našem skupnem hotenju. Naši najmlajši tovariši naj se le krepko zavedajo, da so povsem enakopravni člani naše stanovske organizacije ter naj uravnavajo svoje delo, svojo kritiko in svoje predloge iz te zavesti. Kjer koli opazijo v svojem hotenju ovire, ki objektivno ter v interesu stanovske strnjjenosti in solidarnega nastopa niso opravičene, naj jih predlože v javno diskusijo v svoji rubriki. Tako nakazovanje problemov v naši organizaciji bo služilo v koristno razčiščenje vsem, omogočalo bo tovariško sodelovanje pri vprašanjih in nalogah, ki so nam vsem — starim in mladim — skupne. Od takega nastopa si obetamo predvsem novega stanovskega dviga in optimizma, kar se mora koncem koncev pokazati tudi kot najboljša stanovska politika tudi najmlajših samih.

Sloga jači, nesloga tlači

Zopet stopamo v novo leto. Bog ve, če nam mnogim ne bo poslednje in samo usoda ve, kaj nam prinaša leto 1940. Večini bo prineslo žalost in trpljenje in le redkim bo naklonilo nekaj radosti. To je pač življenje — večna borba in neprestano upanje. Boriti se moramo nenehoma do naše poslednje ure. Toda to nas ne sme plašiti, da ne bi začeli novega leta z dobro voljo, da tudi sami doprinesemo svoj delež k izboljšanju svojega teškega položaja.

Danes obvladujejo svet kolektivi, posameznik se je umaknil skupnim koristim. Ta prehod od individualizma h kolektivismu opazimo na vseh poljih — kulturnih, političnih in gospodarskih. Stanovskih organizacij do pred 50 leti skoro ni bilo. Radi razcepjenosti gospodarskih, kulturnih in političnih organizacij je bil tudi posameznik samostojen in je v vsem igral odločujočo vlogo. Še pred svetovno vojno, prav posebno pa še v vojni dobi je človeštvo vedno izraziteje prehajalo v kolektivizem. Gospodarske enote so se združile v večje organizacije in zveze — v trupe in karte, male politične edinice so se umaknile zvezam, samostojne in večje države pa so se združile v gospodarsko-politične bloke.

Tudi človek ni mogel ostati sam, ker ni bil več dovolj močan, da bi se mogel uspešno braniti pred podesetoreno močjo političnih in gospodarskih organizacij. Prišel je iskati pomoč sočloveka, najprej seveda tistega, ki je imel enako delo kot on in zaradi tega enake interese in težnje — noiskal je stanovskega tovariša. Tako so nastale stanovske organizacije, katerih namen je, s podesetoreno in potisočeno močjo braniti posameznika in stan pred gospodarskimi in političnimi vplivi. Interes posameznika se mora podrediti interesom skupnosti. Razume se, da je za ta gigantski boj posameznik preslaboten — zato se jih je združilo več ali vsi v stanovsko organizacijo po prispodobit: Drobno šibico je lahko prelomiti, butare pa ne moremo, čeprav je sestavljena iz istih drobnih šibic. Čim več jih je, tem težje jih je zlomiti. In to prispodobilo lahko prenesemo na organizacijo: Čim več nas bo, tem težje nas bo zlomiti in tem več bomo dosegli.

Priznavam, da vsakdo najprej gleda na svoje lastne interese. Toda ta motiv nas ne sme prav nič motiti, da bi ne ščitili skupnih interesov, ker s tem koristimo samemu sebi. Stanovska zavest mora biti nad vsemi ostalimi pripadnostmi in interesi. Učitelj je predvsem učitelj, vzgojitelj mladine in ne sme poznati nobenih drugih izvenstanovskih činiteljev. Ako se srečata dva človeka-učitelja, sta pač najprej tovariša, šele potem pripad-

nika raznih političnih, kulturnih in plemen-skih skupin. Učitelj mora predvsem stremeti, da s svojim delom služi ljudstvu, med katerim živi, da vzgaja zaupano mu mladino v dobre, poštene in razumne gospodarje in državljanje. Dober, nesebičen in za poklic vnet učitelj je ljudstvu potreben. Grem lahko celo dalje: kolikokrat se ljudstvo z veseljem in spoštovanjem spominja učiteljev, ki so bili drugačnega političnega prepričanja od njih. Toda vsi so bili vzorni učitelji in vzgojitelji. Ako torej ljudstvo ne sodi učitelja po njegovem prepričanju, tedaj se tudi mi sami ne smemo deliti po raznih političnih, kulturnih in socialnih nazorih.

Res je, kjer je mnogo ljudi, je mnogo mnenj. Toda različna mnenja še niso razlog za razdor, temveč so celo potrebna, da se problemi objektivneje in popolneje rešujejo. Zato morajo prav vsi, ne glede na kakršno koli pripadnost, doprinesiti žrtve za posameznika. Kjer ni te pripravljenosti žrtvovanja za vsakega člana, kjer ni resnične složnosti, tam je organizacija brez udarnosti in ne pomeni mnogo. Učitelj mora živeti in delati za življenjsko zajednico, v kateri živi. Ne, tovariši, mi ne smemo poznati med seboj nikakih razlik. Vsakdo se potruži, da bo dober učitelj, dober tovariš in dober član organizacije. Posebno v današnjih časih, ko je posameznik stiskan od gospodarsko-političnih skupin, je potrebno, da smo složni, da bomo mogli brez težjih posledic preživeti težko preizkušnjo. Zbirati se moramo kot drobne šibice v močno, nezlomljivo butaro — organizacijo, ki nam bodi vedno pribežališče v stiskah in krivicah. Organizacija lahko ščiti člane, če je močna, če je sestavljena iz zavernih in nesebično-poštenih članov. Nobenemu zavednemu članu ne sme postati sredstvo za doseg osebni koristi, na škodo drugih. Naša prva dolžnost kot članov je in mora biti: poštenost. Išimo zaščito, ko se nam godi res krivica in zahtevamo pomoč, ko se potegujemo za dobro, ki nam po vseh objektivnih okoliščinah res pripada. Nikoli pa sami ne smemo dopustiti, da uporabimo organizacijo za pokritje svojih pregreškov ali za izpodrivanje tovarišev. Ni mi treba podarjati, da le organizacija zavednih članov nekaj pomeni, in da je osnovno načelo vsake zajednice — složnost, vsak član — ne glede na politično ali kako drugo pripadnost — mora doprinesati žrtve za posameznika in posameznik za skupnost. Le strnjeno in enotno učiteljstvo bo naša rešitev, drugače pa bomo le drobci, ki jih bo prvi vihar razmetal in pomandral. Zaključujem z besedami finskega predsednika: Naša organizacija mora biti trda kot iz jekla!

Delajmo kolektivno

V političnih časopisih in v glasilih stanovskih organizacij čitamo članke in podlistke o našem materialnem položaju. Nekateri so dobri, nekateri zopet slabši. Kadar čitamo dober članek, smo zadovoljni, ker je pač nekdo drugi tako lepo napisal naše lastne misli. Takrat obozorimo znanca na tak članek, pogovorimo se z njimi o našem položaju in — odložimo list. Če je vrašanje obravnavano v obliki zabavne zgodbe, se na svoj račun zabavamo še sami in se navdušujemo ob dejstvu, da je nekdo dal pod nos tistim, ki odločajo o usodi naših denarnic. Človek postane kar dobre volje ob čitanju takih zgodbic. Tako sodijo o vsej zadevi bralci ene vrste. Drugih taka reč sploh ne zanima in k vsakemu takemu članku resignirano zmajejo z rameni, češ da vse to pisarene nima smisla. To so malodušneži. Ne prištevam se ne k enim ne k drugim. Vendar se mi ob čitanju člankov o našem materialnem položaju vselej vsiljuje vprašanje: Kaj bomo dosegli s takim nisanjem? Ali bodo merodajni činitelji upoštevali misli in fakta, nanašana v takih člankih? Ali se bo naš težki materialni položaj izpremenil samo zaradi — dobro napisanih člankov in resolucij? Kaj pa smo že imeli od vseh nešteti resolucij? Niti tega ne vemo, v kateri koš so padle.

Sama sem učiteljica in mož je učitelj. Jaz imam šestnajst, mož pa petnajst let službe. Pred kratkim sva prilezla v sedmo skupino. Delava vse sama, čeprav imava četrto otroka. Le pozimi si včasih najmem kakšno žensko, da mi pomaga preko najhujšega gospodinjskega dela. Kako je najino življenje, si ni težko predočiti. V šoli otroci, doma otroci. V šoli naporno duševno delo, doma prav tako delo poleg vseh drugih poslov čisto fizičnega značaja.

Navedla sem to samo zaradi tega, da kljub temu popolnoma razumem položaj onih, ki so v nižjih skupinah in nimajo družin. Z možem jih razumeva, čeprav si niti sanjati ne upava o kaki knjigi, ki bi jo nujno rabila za nadaljno izobrazbo, o kakem počitniškem potovanju ali kakem drugem »luk-

susu«. Prav dobro veva, da morajo živeti človeka dostojno življenje tudi tiste tovarišice in tovariši, ki jim ni treba oskrbovati otrok.

Je pa med nami tudi nekaj takih, ki so z ozirom na socialno stopnjo svojega sorodstva še kljub vsemu dobro situirani, ali se nahajajo v položaju, da imajo izdatne in stalne postranske zaslužke. Zato ni nič čudnega, če ne razumejo naših zahtev po zboljšanju materialnega položaja ter v vsej borbi stoje nezainteresirani ob strani. Če bomo mi kaj dosegli, bodo itak tudi oni deležni naših uspehov. Seveda se pri tem poraja vprašanje, če je tako postopanje ostalemu kolektivu koristno, če ni celo škodljivo. Škodljivo v toliko, da celo kritizirajo naše krvavo utemeljene zahteve. Izpozabljajo se celo tako daleč, da nam očitajo slabo gospodarstvo in na noben način ne morejo razumeti, zakaj lezemo v dolgeve. Še veliko več pa je med nami takih, ki se sramujejo lastne revščine in hočejo za vsako ceno obdržati pred javnostjo videz dobro situiranih ljudi — gospode. Zaradi takih ljudi naša borba ne more imeti zaželenih uspehov, ker so na tak način naše vrste neenotne, celo razcepljene.

Vse to je tudi vzrok, da izzvenevajo članki, priobčeni o tem vprašanju v »Učiteljskem tovarišu«, z nekega osebnega stališča in pogrešamo v njih nekega enotnega kolektivnega gledanja na celotni problem. Sicer je dobro, da javnost izve, kako žive posamezniki našega stanu, vendar je neobhodno potrebno, da se vsa glavna vprašanja (povišanje plač, vrnitve draginskih doklad poročenim itd.) obravnavajo z enotnega gledišča. Potrebna je solidarnost nas vseh, ker vem, da se glede nas poročenih pojavljajo pomisleki, češ zakaj pa se je poročil ali poročila, zakaj ima otroke itd. Zakaj si ta ali oni kupuje knjige, zakaj si je nabavil radio aparat... Zakaj, zakaj... Učitelji smo velika in nedeljiva enota in imamo vsi brez izjeme — če je kdo pripravnik ali ne, če je kdo poročen ali samski — iste materialne, še bolj pa iste kulturne zahteve.

Država kot delodajalec bi se morala zavedati, da koristi samo sebi, če omogoči učiteljem — svojim nameščencem — popolno zadostitev njihovih kulturnih zahtev. Vendar to še ni dovolj. Če se z najvišjih upravnih mest stalno poudarja socialna važnost družine, po tem bi morala iti skrb za kulturni in materialni dvig učiteljstva vzporedno s skrbjo za ohranitev družine. Ako hoče država podpirati družine, se mora ozirati na število otrok in izenačiti plače poročenim. Ako hoče država krepkih delavcev, mora skrbeti, da ne bodo lačni. Ako hoče, da jo učitelj reprezentira, mu mora dati toliko, da se pošteno obleče. Ako mora biti umetnik v oblikovanju duš, mora za to biti na primerni intelektualni višini, česar pa brez knjig in revij ne more doseči.

Še pred kratkim so nam obljubili, da bodo preresetali vprašanje zvišanja plač. Take obljube smo že večkrat slišali. Danes smo v borbi kolikor toliko sami. Ali si ne bi mogli dobiti priporočnikov izven naših vrst, če bi vsi kolektivno odpovedali časopise in revije, če bi odpovedali članstvo v vseh organizacijah razen v stanovski, če bi kolektivno izjavili, da ne more več poravnati svojih obveznosti?

Skupen kolektivni nastop mora roditi pozitivne sadove. Posameznika lahko vsakdo pobije, celote ne more. In čemu bi samo prosili? Če trgovec proda svoje blago, ne prosi, da mu blago plačajo po tej ali oni ceni. Najeti delavec ne prosi za vsoto, ki jo je zaslužil. Enako z enakimi! Učitelji prodajamo svojo silo in hočemo biti tudi primerno plačani za to.

H. H.

Težak je moj položaj

Izpoved pripravnika.

Na meji službujem že šesto leto in sem imel v tem času same skrbi z zdravjem svoje žene. Moja žena je namreč bolehal na posledicah poroda, zato sem moral l. 1939., januarja meseca — v najhujšem mrazu in snegu odrediti prenos žene v bolnico. Radi težkega obolenja, radi dveh zelo nevarnih operacij so mi svetovali zdravniki boljšo oskrbo — in sicer II. razred. Prevoz in prenos z zdravniškim pregledom je znašal v enem samem dopoldnevju 1000 din. Doplačeval sem bolnico 30 dinarjev dnevno, akoravno znaša moja plača za tri člane družine dnevno 32 din. Kje so še izdatki, ki sem jih imel pred prenosom žene v bolnico, ki sem jih imel z dvojnimi gospodinjstvom, ker moja žena po odpustu iz bolnice ni smela na to težko dostopno višinsko točko, kjer službujem. Ostala je namreč še dva meseca v mestu z otrokom. Po vrnitvi se je njeno zdravstveno stanje zopet obračalo na slabše. V tem času sva z ženo ugibala, kako bi vsaj nekatere dolgeve poravnala. Najel sem meseca avgusta l. l. posojilo v znesku 3000 din in sem bil pripravljen na prepoved 150 din mesečno od svojih prejemkov. Po eni nesreči sledi tudi druga. Isto je bilo pri meni. Žena mi je na isti boleznj ponovno bolehal in konec septembra je ponovno stopila v ospredje vprašanje življenjskega obstoja. Akoravno sem bil v dolgovih, sem moral ponovno odrediti prenos in prevoz žene v bolnico. Tokrat je bil primer mnogo težji — operacija bi bila smrtonovarna, zato se jo zdravniki niso upali izvesti. Zdravljenje se je moralo vršiti zgolj z injekcijami. Po enomesečnem zdravljenju v bolnici se je hvala Bogu moja žena rešila smrti, ki jo je že resno ogrožala. V času takšnih življenjskih pretresljajev človek sploh ne more in ne sme misliti na posledice, ki bodo ostale neizbrisne. Torej tudi v tem primeru se močnejše stopajo v ospredje vprašanja. Kje dobiti sredstev za poravnavo dolgov, za vodenje zopetnega dvojnega gospodinjstva in za bodoče gospodinjstvo, ki bi naj bilo stanu primerno.

K navedenemu pripominjam sledeče: 1. Moja žena ni v službi in niti nima premoženja. Vsa — tričlanska družina je odvisna od

Dosebina:

Vprašanje naših pripravnikov.
Sloga jači, nesloga tlači.
Delajmo kolektivno.
Težak je moj položaj.
Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije.
Današnje stanje ljudskih in srednjih šol.
Božični štiriidnevni sestanek hrvatskega učiteljstva v Zagrebu.
UČITELJI PRIPRAVNIKI IN NJIHOV
POLOŽAJ: Spoznaj zmote, da ubereš pot boljše bodočnosti! — Učiteljica začetnica o svojem delu.
LISTEK: En starček je živel...
Osebnostne zadeve. — Šolski radio. — Kaj vse pišejo. — Mladinska matica. — Učiteljski pravnik. — Stanovska organizacija JUU. Učiteljska tiskarna. — Novosti na knjižnem trgu.

Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije

V torek, 9. januarja, je bil rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije.

Učiteljstvo, ki se z vso iskrenostjo pridružuje najpristranejšim željam in čestitkam vsega naroda, bo porabilo prvi šolski dan po božičnih počitnicah da med mladino ponovno osveži privzgojeno ljubezen do matere našega ljubljene kralja Petra II. in vzvišene kraljevskega doma. Skupno z vsem narodom pa vzklikamo:

Naj živi Nj. Vel. kraljica Marija!
Naj živi visoki dom Karadorđević!

moje pripravniške plače, ki je znašala 1. novembra l. 1. din 878,75. (V decembru so mi šele prvič odrgali 150 din radi posojila 3000 dinarjev, s katerim sem le delno kril stroške prve bolezni.)

Vkljub vsem krivicam — skrbem — ne trpi moje šolsko in izvenšolsko delo. Nočem, da bi mladina in narod, ki nista kriva mojim razmeram, utrpela pri mojem delu. Zato z nezmanjšano vneto pripravljam deci tudi letos šolsko kuhinjo in čim boljše božičnico. Istočasno pa se vestno pripravljam na ustanovitev kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalnega tečaja, katerega vodstvo bom prevzel sam. Človek, ki živi v takšnih razmerah in ki vkljub temu vztraja pri svojem delu, mora imeti jeklene zveze.

Moj primer ni edini. Mnogo je bilo in bo takšnih v nebo vpjiočih primerov. Zato bo treba nekaj ukreniti, da se položaj vseh doslej zapuščenih pripravnikov temeljito popravi. — Upoštevati moramo, da se s takim načinom rušijo in uničujejo idealno usmerjene mlade učiteljske moči.

B. A.

Današnje stanje ljudskih in srednjih šol

Izjava prosvetnega ministra gospoda Božidarja Maksimovića, priobčena v „Politiki“ od 6., 7., 8. in 9. januarja

V osnovnem šolstvu obstajajo v sedanjem času zelo velike težave. Primanjkuje namreč učiteljskih kandidatov. Ko sem prišel na to mesto, sem našel vsega približno 650 prošelj za postavitev. Postavil sem vse, ki so prosili za službo, toda praznih oddelkov je kljub temu ostalo še vedno nad 950, a praznih šol okoli 500.

Obstajajo sicer kraji, v katerih je tudi več učiteljev nego jih je potrebno, ki bi bili lahko izločeni za spopolnjevanje praznih šol in oddelkov, toda to malo število se ne more vzeti v poštev, ker primanjkuje kredit za selitvene stroške.

Pomanjkanje učiteljstva je posledica zapiranja nekaterih učiteljskih šol, izvršenega v onem času, ko je bilo preveč učiteljskih kandidatov. Toda ta zapora se ni o pravem času ukinila, kar bi bila edina prava posledica podeda v bodočnost, in tako je prišlo do sedanjega stanja. Ostalo je pri omejenem številu učiteljstva in učiteljskih kandidatov ter se ni računalo na veliko število učiteljstva, ki sukcesivno odhaja in ko se število oddelkov veča s prirastkom otrok, in prav tako narašča število šol z graditvijo novih šolskih poslopij.

Ta praznina se bo skušala spopolniti z diplomiranimi filozofi, v kolikor bi ti sprejeli take dolžnosti, čeprav bo tudi po tem ostalo še mnogo mest praznih. Z novim šolskim letom pride tudi do novih ukrepov.

Druga velika težkoča osnovnega šolstva, sicer ne nova nego vsakdanja, je preveliko vmešavanje nešolskih elementov v šolstvo. Obstajajo mnoge personalne spremembe v šoli, ki se dogajajo tudi v nasprotju s šolskimi potrebami. Vsiljivost nepoklicanih je večkrat naravnost neverjetna, tako na terenu, kakor tudi v vrhovni šolski upravi. Imajo najrazličnejše motive za take akcije, največ pa malenkostnih strankarskih, toda izgleda, tudi koruptivnih. Odtod izvirajo težkoče, da se s temi stvarmi mora minister osebno baviti, in da on osebno določa pravi red v teh vprašanjih. Odtod tudi ono znano obvestilo prosvetnega ministrstva o nepotrebnosti posrednikov v službenih vprašanjih posameznih učiteljev.

Nadejam se, da se bo tako za prvo, kakor tudi za drugo nezgodo šolstva našlo zdravilo in da se bodo mogle vse te stvari postaviti na svoje mesto.

Za razgovore o ostalih pojavih, vprašanih in potrebah v osnovnih šolah bo prilika drugič. Za sedaj samo še pripomba, da osnovna šola tudi poleg omenjenih težkoč in nedostatkov v glavnem zelo dobro ustreza svoji nameni.

Zaradi tega je želeli, da bi naj učiteljstvo ne čakalo tako dolgo na svoje uradniško napredovanje. Sedaj jih je nekoliko tisoč v raznih uradniških skupinah, ki so na vrsti za napredovanja in za katerih napredovanja sploh ni bilo kreditov. Gospod finančni minister je zelo uslužno in ljubeznivo dal na razpolago večji naknadni kredit, iz katerega bo, brez banovine Hrvatske (kateri je prav tako stavljen na razpolago odgovarjajoči del tega kredita), mogoče izvesti napredovanja približno 1500 učiteljev.

Tudi v gimnazijah se občuti potreba po novih nastavitvah. Toda tu iz nasprotnih razlogov. Medtem ko je pri osnovnih šolah bilo precej kreditov za nove postavitve (vsaj relativno) in ni bilo niti približno dovolj novih kandidatov, je tu dovolj kandidatov, toda niti pare kredita. Nove postavitve se vršijo samo na mesta umrlih ali upokojenih. Toda to znaša od mojega prihoda do danes vsega okoli 30, a prosilcev je približno 900, od katerih mnogi čakajo na mesta že 5 do 6 let.

Ko bi se zaposlil vsaj del teh, ki čakajo, bi se doseglo veliko zboljšanje v šoli. V mnogih šolah ne bi posamezne predmete poučevali nestrokovni učitelji. Gotove nepopolne gimnazije bi se spremenile v popolne. Samoupravne šole bi se pretvorile v državne. A vse to je kričeča potreba šole.

Prosvetni minister
Boža Maksimović

Pripomniti moram, da v gotovih šolah obstajajo tudi še drugi neprijetni pojavi. Celozelo nezdruži. Nekateri ravnatelji, ki se nočejo nikomur zameriti, večkrat tolerirajo take pojave. Še več, odgovornim profesorjem, ki bi morali biti zaradi takih stvari odstranjeni iz šole in prepustiti mesta onim, ki željno čakajo dela in zaposlitve, dajejo dobre in priporočljive ocene. Razume se, da je treba temu narediti konec.

Če ne bi bilo vseh omenjenih težkoč, bi mogli biti rezultati v gimnazijah, čeprav so relativno uspešni, še mnogo boljši in to v pogledu obvladovanja šolskega gradiva kakor tudi v pogledu duha, s katerim iz njih izhajajo njihovi gojenci. Da bi tudi prvo in drugo bilo na višini, bo vrhovna šolska uprava podvzela vse korake. Prav tako tudi za dvig šolskega dela in za odstranitev vzrokov, ki to ovirajo.

Medtem, ko je na učiteljskih šolah zaradi njihovega malega števila boljše stanje,

skoraj povsem normalno v pogledu potrebne števila učiteljev (čeprav v drugem pogledu ni povsod povsem zadovoljujoče), imamo v meščanskih šolah iste težkoče kakor v gimnazijah: ni zadostnih kreditov za nove učitelje. Odtod gotove šole, nad vse potrebne za svoj kraj, nikakor ne morejo biti otvorne, niti začeti svojega dela. Tak primer je s šolo v Vir. Pazarju in v Zablaku na Durmitorju. Obstajajo tudi druge nezgode, toda te prihajajo v največji meri od tega, ker se tip šol šele formira. Učiteljski in starešinski kader je šele izšel iz učiteljskih vrst z naknadnim in dopolnitvenim šolanjem (največ v višji pedagoški šoli), toda status se je tem nekajkrat preurejeval, tako v uradniškem, kakor tudi v šolskem pogledu. Odtod nekaj nerazumevanja in večših čudnega pojmovanja tako učiteljskega kot starešinskega. Na primer: neki upravitelj meščanske šole je odločil, da učitelj veronauka poučuje telovadbo. Toda meščanska šola kljub temu pridobiva na kreditu med ljudstvom, osvaja mesto in lahko tudi zadovolji pričakovanja.

Napredovanje srednješolskih profesorjev prav tako zaostaja zaradi nezadostnih sredstev. Toda nekako se je le našla možnost za napredovanje potrebnega števila direktorjev in profesorjev vseh srednjih šol.

Napredovanja učiteljev kakor tudi napredovanja profesorjev, bodo izvršena o Sv. Savi.

Kakor je razvidno iz tega kratkega pregleda šolskih potreb in šolskih nedostatkov, bi se dalo mnogo doseči v šoli z malimi novimi materialnimi sredstvi. To velja tudi za osnovno šolstvo, ki mora obvladati veliko polje nepismenosti. To velja morda tudi še bolj za srednjo šolo, ki formira našo mlado inteligenco in njenega duha. Zaradi tega se je nadejati, da se bodo taka sredstva našla in uporabila, ker je to kapital, ki se bo stotero vračal.

Osebne zadeve

—i Upokojeni so učitelji(-ice): Antonija Germek na Ježici; Marija Jankovič v Mariboru; Ivan Lesica v Ljubljani; Julija Klemenčič v Ljubljani.

— Izpraznjeno je eno učiteljsko mesto (mešano) na Sromljah, srez Brežice.

Šolski radio

—r Torek, 16. januarja: Stari svečeniki in bogovi; g. Stanko Prek. Razpored: 1. Versko izživljanje tudi v pravadnini. 2. Nastanek bogov in svečnikov pri starih kulturnih narodih do nastopa Kristusa.

—r Petek, 19. januarja: Po Norveškem; gđc. Julija Šušteršič. Razpored: 1. Na poti do prestolice Oslo. 2. V mestu Bergen. 3. V norveških fjordih. 4. J. Bojer: Izseljenci. (Odlomek.) 5. Ob Lofotih. 6. J. Bojer: Lofotski ribiči. (Odlomek.) 7. Na otokih Svalbard.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 14. januarja, ob 17. uri predaval g. inž. Viktor Repanšek: Kmetijsko-gospodinjstvo šolstvo pri nas.

Zmago Švajger:

En starček je živel...

(Iz zbirke: Med tovariši.)

Tako se je zgodilo, da se je učitelj Nerađ odpravil po svetu. Zvedel je, da živi tam v Andrijevskem vrhu naših Slovenskih goric v hišici, ki je vsa prirastla h gorični zemlji, tovariš Jurij — Nestor med učitelji štajerske dežele — osemdesetpetletnik svoje življenjske poti.

Ga poznate? Ne.

Kako bi ga le poznali! Vse preveč tiho je teklo njegovo življenje, vse preveč je bilo podobno vaškemu potoku, ki samo nenehno goni mlinska kolesa, pri tem pa pozablja na svojo moč in pravico... Nas so pa v življenju naučili, da vidimo samo velike reči. Le včasih se nam posreči, da odgrebemo pedenjen tiste plasti, ki jo je tako spretno stakla zgodovina, da loči velike ljudi od majhnih, važne dogodke od človeškega spomina nevrednih, ker jih ne obdaja slava in ker ni ob njih ničesar občudovati. — Občudovanje pa je v naših dneh važna lastnost za življenje. Če je nimaš, ostani rajši doma! Svet te bo neusmiljeno odklonil in ti povedal: »Priatelj, nevzgojen si!«

Takšnih in podobnih misli o svoji in človeški sposobnosti je bil učitelj Nerađ, ko se je vozil čez Pesniške travnike v obiske. Lepota doline in bližnji grički, ki se tako živo ponujajo potniku, so ga včasih vzdramili.

»Veš, učitelj Nerađ,« si je dopovedoval, »če pomisliš, da v naši deželi učitelji učakajo tako visokih let, potem še vendar ni tako slabo. Samo pomisli, kako bi bilo lepo na svetu, če bi vsi učitelji živeli osemdeset ali pa še več let! Službeno dobo bi nam lahko zvišali na pet in štirideset let, da bi prišli vsi v peto skupino. Pripravniška doba bi se od navadnih petih let lahko podvojila na deset let. Mnogi bi še za življenja plačali svoje dolgove, ne pa šele s posmrtno. Tovariši, ki so prinesli s seboj kakšne ideale, bi lahko v starejših letih bili mlajšim tovarišem svetel vzor, kaj se vse pripeti v življenju človeku, če ga svet zapiše med idealne ljudi...«

Ob idealih se je učitelj Nerađ vznemljal. Naveličal se je teh utrinkov o stanovski sreči.

Bližal se je svojemu cilju. Treba si bo zbrati misli. Še nekaj trenutkov, pa bo ob hišici tovariša Jurija.

»Zdaj pa pazi, da ga ne polomiš!«, se je v zadregi svaril. »Stare oči imajo svoj svet! Z nerodno besedo se lahko vrneš praznih rok.«

Sreča. Pri gorični ograji pred hišo je stal tovariš Vlado. Tega je poznal. Jurijev zet je. Premostil mu bo pot.

Odkrit nasmeh. Pozdrav. Vprašanje:

»Kje imate dedka Jurija?«

Iz sobe pride hčerka Marija. Z glasom, ki je izražal dobrodošlico, je namesto svojega moža odgovorila:

»V sobi so oče, gospod, v sobi. Le bliže!«

Veselo je sprejel ponudbo in hitel v sobo.

Za široko mizo je sede dremal dedek Jurij. S prsti roke se je dotikal lončene ročke, v kateri se je svetila pijača. V radiu so peli narodno pesem. Za hrbotom so se mu na policah bliščale obreze knjig.

Učitelj Nerađ je pridržal korak. Pogled se mu je upiral zdaj v starčka, zdaj na ročko in zopet nazaj čez njegovo osivelo glavo na skladovnico knjig, ki so tako nevsakdanje čepele na knjižnih policah. Svojestveno se je zlivljal mir s pesmijo v praznično razpoloženje. Čudovito tihožitje starih let je polnilo sobo...

Pesem je utihnila. Starček je odpiral oči.

»Pozdravljeni, tovariš Jurij!«

»Zdravo, zdravo!«

V oči starčka se je vračalo življenje.

»Lepo je pri vas, lepo!«

»Seveda, seveda. Sedite, prosim!«

Ponudil mu je pijače.

»Pijte! Kapljica naše zemlje je zdrava.«

»Verjamem, tovariš Jurij! Vi ste najboljši porok za te besede.«

Zvenk krožic in požirek zlahtne kapljice ju je zbližal.

Hčerka in zet sta med tem odšla. Ostala sva sama.

»Lepo knjižnico imate, tovariš Jurij,« je pričel Nerađ.

»Da, da. Boter Caf me je učil ljubezni do knjige.«

»Naš Oroslov Caf je vaš boter?«

»Tudi ujec mi je, ne samo boter. Brat moje matere je.«

»Lepo ime si je ohranil vaš ujec v domači zgodovini.«

»Da, da. Škoda ga je, da so ga tako uničili.«

Starček je nevoljno zamahnil z roko. Nerad je obrnil razgovor.

»Tovariš Jurij, vaša knjižnica me miče. Si jo lahko malo ogledam?«

»Prosim, prosim, le pogledajte. Starih knjig je največ.«

»Res je. Pogledajte no: Krajnska čbelica, Drobtinice, Dunajski Zvon, Zora, Slovanski svet, Hrvatska in Slovenska matica, Jurčičevi spisi v prvi izdaji, Wolfov Nemško-slovenski slovar v originalu! Zanimiva knjižnica! Ste sami zbrali toliko knjižnega bogastva?«

»Ne. Tudi moj oče je imel veselje do knjig.«

Učitelj Nerađ se je vrnil k mizi.

»Tovariš Jurij, povejte mi še kaj o vašem rodu!«

Starček se je dobrovoljno nasmehnil.

»Sedite, prosim! Pijva še malo!«

Zopet je natočil v krožice pijače. Zvenk krožic. Duši dveh po letih tako oddaljenih tovarišev sta se bližali. Starček je pričel:

»Iz učiteljskega rodu sem. Oče Rajmund, dedek Blaž in praded Mihal so bili učitelji.«

»Ni mogoče! Tovariš Jurij, vaš rod je potem prava učiteljska dinastija! Vi ste že četrta veja tega debla. Imenitno! Najbrž ste edinstveni pri nas!«

Dedek Jurij se je zadovoljno smehljaj.

»Pa iz svojega življenja bi mi povedali kaj? Vse bi me zanimalo.«

»Rodil sem se pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah 1854. leta. V mladih letih sem pomagal očetu, ki je bil učitelj in organist. Še v gimnazijskih letih sva hodila po fari po biro.«

»So kmetije radi dajali biro?«

»So. Moj oče je lepo orgljal in pel. Ko je bil še študent, mu je nadvojvoda Ivan podaril na nekem koncertu staro violino. Daleč naokoli je veljal za orgelskega virtuozna in dobrega sadjarja. Sadovnjak za hišo je njegovo delo.«

»Ste vzljubili očetovo življenje?«

»S pete gimnazije sem odšel na mariborsko učiteljsko, kjer smo bili leta 1876. prvi maturantje.«

Učitelj Nerađ se je čudil: »Istega leta, ko se je rodil Slovincem veliki Cankar, je bil ta mož že učitelj!«

»Pa po maturi?«

»V naše vasi: Sv. Jurij, Negova, Sv. Benedikt. Povsodi po eno leto. Zadnjih štiri-deset let sem bil v nemškutarski Gornji Radgoni.«

»Kako pa je bilo v šoli?«

»Vse drugače kot pa je danes. V Gornji Radgoni sem imel v prvem razredu 196 otrok.«

»Kako ste le držali red med toliko deco? Je pela šiba?«

»Z njo bi si ne pomagal dosti. Če so bili pridni, sem jim pravil pravljice.«

»Kakšne pravljice?«

»Ljudske in pa Trdinove pripovedke.«

»Kako ste pa prišli že takrat do Trdinovih bajk?«

»Kako? Na platnicah Ljubljanskega Zvo-na so bile tiskane.«

Učitelj Nerađ si je tiho očital: »In mi se čutimo sodobni in narodni? Ta mož je pred dobrim pol stoletjem uporabljal v šoli Ljubljanski Zvon, ki ima še danes komaj devet sto naročnikov!«

»Kako pa ste se razumeli tovariši med seboj? Ste bili razdeljeni?«

»Samo dvojce vrst nas je bilo: Slovenci in nemškutarji.«

»Ste se zanimali za politiko?«

»Ne. Takrat nas nihče ni silil v stranke. Narodni tabori so bili praznik za slovenskega učitelja.«

Starček je postajal utrujen. Pogled je uprl proti oknu.

»Imate kakšne posebne spomine?«

»Nič posebnega.«

Pogled mu je docela obvisel na oknu.

»Bi si želeli nazaj teh dni?«

»Ne. Prestal sem zadosti. Želim si le miru.«

Pred hišo se začuje cingljanje zvoncev s koles. Tovariši s sosednjih šol so se pojavili pri oknu. Dolfek, Ujka, Beno, Klarica, Justa... Sami mladi obrazi...

Starček Jurij se je oživel. S trudnimi stopinjami je hitel v njih sredino.

Dva rodova sta se radovedno gledala v oči. Sonce izza griča je sijalo obema.

Tovariš Jurij, svetla kaplja v potoku, ki nenehno goni mlinska kolesa, pa pri tem pozablja na svojo moč in pravico, je prišel med svoje...

Božični štiridnevni sestanek hrvatskega učiteljstva v Zagrebu — ob sodelovanju slovenskega predavatelja

Hrv. učit. zadruga »Ivan Filipović« je skupno z JUU sekcijo v Zagrebu priredila ob odlični udeležbi (nad 300!) svoj 4. božični sestanek. Program štiridnevne je bil zamišljen tako, da učiteljstvo dobi vpogled v nove razmere, ki so nastale z upostavitvijo banovine Hrvatske s posebnim ozirom na nove šolske prilike. Zato so povabili najvidnejše predstavnike hrvatske narodne prosvete in seljaškega pokreta, da podajo svoje miselnje. Iz Slovenije so pa povabili znanega pedagoškega delavca tov. E. Vranca, ki je lani sodeloval tudi v ministrski komisiji, katera je pripravila nov državni učni načrt.

Božični učiteljski sestanek je uspel odlično.

28. decembra sta predavala preds. zadruge »Ivan Filipović« tov. Zvonimir Frank in bivši podpredsednik JUU tov. Krajčević Stjepan. Prvi o »Zadruzi Ivan Filipović v novih prilikah«, drugi o »Mislih Antona Radića o šoli in organizaciji narodne prosvete«. Dr. Antona Radića je prikazal kot prvega hrvatskega pedagoškega revolucionarja, ki se je že koncem 19. stoletja odločno boril proti Nemcu Herbartu. On je bil tudi prvi zato, da se razbije ozek obroč didaktične psihologije in metodičnega tehnicizma. Zato je propagiral načelno in sistematično obdelavo problemov kulturne filozofije in sociologije. Poleg psihologije priznava kulturno-sociološko fundacijo pedagogike. Prvi je on med Hrvatov vnesel načelo nacionalno-kulturnih in socialno-ekonomskih faktorjev v šolstvu. Iz tega širokega naziranja je nastala v mnogih delih svojstvena ideologija, ki so ji temeljili: narodna kultura, narodna inteligenca in narodna šola. Radićev pedagoški nazor postaja evangelij za nove hrvatske šolske razmere!

Popoldne je predaval predsednik »Gospodarske sloge« dr. Rudolf Bičanić o »Ekonomskega stanju vasi in tendenci njenega razvoja«. Analiziral je ekonomsko in socialno stanje v posameznih predelih Hrvatske ter pokazal na primerih, kako je stanje šole odvisno baš od teh razmer. Šola sama ne bo mogla dvigniti kulturno stanje, če istočasno in vzporedno ne bomo z ekonomskimi ukrepi sanirali vasi.

29. decembra je poročal znani pobornik za moderno hrvatsko šolo prof. dr. Sigismund Čajkovac o »Osnovnih principih za načrt novega šolskega zakona«. Na idejah bratov Radićev je pokazal, kako mora šola »služiti narodu«. Ljudstvo nikoli ne bi smelo smatrati šole kot breme. Kar da za šolo, mora dati iz srca v dobri zavesti, da je šola zato tukaj, da mu koristi. Šola mora ostati 8 letna »pučka škola«, ki mora v poletnem času dovoliti olajšave, ne pa spustiti deco po 4 letih iz šole. V tem oziru so se razmere po letu 1918.

UČITELJI PRIPRAVNIKI IN NJIHOV POLOŽAJ

Spoznaj zmote, da ubereš pot boljše bodočnosti!

Vzdih o našem težavnem položaju so prve reakcije na poziv: aktivizirajte se to tudi vi učitelji pripravniki. Doslej smo nosili našo bol molče, danes jo odkrivamo. Molčali smo, ker smo vajeni »reda«, ker smo zaupali »smotreni« in »pravični« urejenosti našega življenjskega položaja. Pa tudi zato, ker so nas tako učili od otroške dobe tja do zadnjega tromesečja v petem letniku učiteljskega.

Vedno je bilo dovolj dela s prisvajanjem spominke snovi, dovolj domačih nalog in premalo časa ter še manj prilik in zanimanja za naše resnično duševno doživljanje: za naše probleme, borbe in razvoj. V svoji vestnosti so profesorji videli zahteve učnega načrta in snovi ter dijaka, ki se tej snovi upira, ali na ji podleže in postane živa izdaja šolskih knjig. Tako so se nekateri dijaki učiteljski stalo borili s snovjo, drugi pa jo radi nujnosti, priti sigurne do učiteljskega kruha, tlačili siloma v možgane. Spominski centri v naših glavah so bili preobremenjeni, ostala področja duševnega dela so pa imela trajne počitnice.

In tako ni čudno, da jih ta ali oni tovariš odkrije v sebi šele, ko kot reven učitelj pripravnik razmišlja o tem in onem.

Da ni dobro imeti preveč svojih misli in pobud, korakov k napredku in ljubezni do čiste resnice, so nam pa veleli ob odhodu z učiteljskega, ko se je reklo: »Skrbite, da boste dobro čuvali košček svojega kruha«. Tedaj še namreč ni bilo tako očitno, da se bo košček spremenil v drobtinico, o kateri ugibamo, s katere mize je padla.

Poslovili pa smo se od profesorjev in učiteljskega in šli svojo pot dalje. Čutili smo: »Sonca še ne bo, a oddaljila se je od nas vsaj ena najtežjih megel.« In potem — mi smo mirno trpeli v brezposelnosti.

Učiteljska organizacija — ki nam sedaj nudi čvrsto oporo in možnosti pravilnega znanjenja v razmerah današnjih dni ter podpira naša stremjenja k dvigu vrednot našega poklica do čim večje zavednosti — je bila tedaj od nas oddaljena. Vedeli smo za njo, videli tu in tam stanovski list — a to je bilo za naše resnične potrebe mnogo, mnogo premalo. Šele po letih brezposelnosti — ko je ta ali oni tovariš in tovarišica že pristal na to ali ono smer prosvetnega dela kot predpogoj »hitre« nastavitve, ko ga je že več ali manj zajel in uporabil stranski tok odločujočih činiteljev — se je javila stanovska organizacija

na Hrvatskem v toliko poslabšale, da je danes v »višji narodni šoli« 6400 otrok, dočim so v hrvatsko-slavonskih krajih leta 1918. imele ponavljalne šole (5.—8. šol. leto) še 68.000 otrok! Torej je padec po 20 letih beležil 90 % nazadovanje, kar je katastrofalno dejstvo! Učitelji bodo banovinski uslužbenci, ki se morajo živeti v razmere vasi in vaškega otroka.

Popoldne je odgovoril tov. E. Vranc na vprašanje: »V kakšni smeri je treba reformirati učni načrt?« V 1 in pol urnem referatu je razvil teorijo učnega načrta. Na osnovi njegovih znanih grafično ponazorjenih paralel je dokazal medsebojno zavisnost sociološke, psihološke, pedološke in pedagoško-didaktične komponente v eno mogočno skupno rezultanto — šolsko in vzgojno dejavnost. Dokazal je, da problem učnega načrta ni izolirana zadeva, ki bi se dala pri zeleni mizi reševati brez poznavanja vseh ostalih faktorjev. Dosedanje statično gledanje šole je odločilo, da so sestavljali učne načrte za ljudsko šolo srednješolski profesorji, za srednjo šolo pa univerza. Dinamično stališče v pedagogiki gleda celostno na ves problem in ga veže zelo tesno na poznavanje sociološke strukture, otroka in sodobnih pedagoško-didaktičnih načel. Pri vsem tem mora kot izvrševalec učnega načrta sodelovati v izdatni meri učiteljstvo, ne pa morda samo politični ali profsorski krogi.

Z gromkim aplavzom so navzoči sprejeli izvajanja predavatelja. V diskusiji, ki je sledila, so zlasti podčrtali vlogo učitelja pri sestavi učnega načrta predsednik Frank, Franković, predsednik JUU Marinić in končno dr. Čajkovac, ki je priznal učiteljstvu pravico do sodelovanja pri bodočih zakonih in načrtih. Takoj je bil sprejet tudi predlog za osnove odbora, ki bo pripravil ves potreben material za bodoče delo.

Govorniki so se s priznanjem spomnili tudi slovenskega »Učiteljskega pokreta« pri slovenski sekciji JUU. Več let že delajo večinoma mladi delavoljni učitelji na Hrvatskem in v Sloveniji skupno s tem, da po enakih načelih proučujejo vas in otroka. To je važen pogoj za uspešno delo v smeri pedagoške teorije in prakse. Učit. pokretu v Sloveniji so bile ob tej priliki izrečene tople simpatije in pozdravi z željo kongenialnega dela tudi v lepši bodočnosti.

Tretji dan je bil posvečen anketi o duševnem in telesnem stanju otroka. Dr. Dinko Tomašić pa je 4. dan predaval o »Tendencah družbenega razvoja na Hrvatskem«.

Zivahno sodelovanje vseh poslušalcev je skozi vse štiri dni bilo na višku. Hrv. učit. zadruga »Ivan Filipović« je z božičnim sestankom doživela pravi trijumf, h kateremu ji iskreno čestitamo!

s svojimi moralnimi zahtevami. Da je bil vstop manj spontan in optimističen, je z ozirom na navedeno umljivo. Da je ta ali oni vstop odklonil, bo z ozirom na razvoj razmer trenutno pojmljivo. In vendar so ogromne možnosti, ko organizacija lahko dviga že učiteljske k vživljanju v vrednostne strani učiteljskega poklica.

Predpogoj vsemu je umevajoč kontakt organizacije z učiteljskimi. Formalnosti pravil in slične naj ne bodo ovire k napredku, ampak le nujno ogrodje. V ospredju naj ne bodo zahteve in pričakovanja organizacije, ampak potrebe in problemi učiteljskih. Organizacija naj jim nudi tudi možnosti polnega uveljavljanja in vživljanja v našo skupnost že sedaj, ko še kot dijaki sede pod katedrom.

Če žrtvujemo za pevski zbor, za podporne fond, za delo našega pokreta, žrtvujemo še za učiteljske. Vsaj učiteljski v zadnjih dveh ali treh letnikih naj prejema brezplačno ali po znižani ceni naš stanovski list. Otvori naj se rubrika »Glas učiteljskega naraščaja«, ali pa naj ima »Učit. tovariš« mesečno prilogo z istim naslovom. Tu naj se objavljajo samo prispevki učiteljskih. V Ljubljani in Mariboru naj se pri učiteljskih društvih osnuje »odsek učiteljskih«. Omejnjeni učiteljski društvi naj svoj delokrog poglobita in razširita v toliko, da bosta s pomočjo žive zveze z učiteljskimi aktivno sodelovali za čim boljše kvaliteto našega naraščaja.

Tovarišice! Tovariši! Tudi vi ste posedali dolga leta po šolskih klopih. Tudi vi ste doživljali v njih to in ono neprijetnost, ki bi lahko izostala. Obiskovale so vas stalne zahteve in potrebe učnega načrta za učiteljske ter često pomanjkanje toplote vzgojiteljev, ki bi naj razpršili vaše notranje težave in dvignili k življenju vaše pristne naravne sile in zmognosti.

Oglasite se k objektivnemu prikazu tega problema, da bomo bodoči tovarišici in tovarišem, ki so dijaki učiteljske, olajšali in osvetlili korak do učiteljskega poklica, a zase ubrali pravilnejšo pot v vsem našem delu. Naj bo naša rubrika odsev našega resničnega življenja, ne zlaganega in hlinjenega, ne zakritega v skrite boleče kotičke naše duše, ampak sproščene v vseh naših silah za delo k spoznanju resnice kot osnove k boljši bodočnosti.

Šiv.

Učiteljica začetnica o svojem delu

Pričujoče predavanje je imela učiteljica začetnica Milena Petovar na božičnem sestanku članic zadruge »Dom učiteljice«. Ker je v njem marsikak migljaj in marsikaka misel, ki utege biti zanimiva za mlado in staro med nami, ga prinašamo v celoti. Veselilo nas bo zlasti, če bo dal članek pobudo za izmenjavo misli zlasti s strani mlajših.

Lansko leto nas je prišlo mnogo v Prekmurje, kjer smo začele svojo poklicno pot. Ko si pripovedujemo težave in veselje od prvih dni do danes, smo si bliže, ker smo doživljale skoraj vse enako. Vse smo prišle nepravilne in nezrele za poklic in za življenje. Nismo me krive, da je tako. Večkrat razmišljamo, kakšne namene imajo tisti, ki odločajo o vzgoji učiteljskega naraščaja. V našem šolanju je bilo toliko zgrešenega, da se v glavi porodi vprašanje, ali oni ne poznajo življenja in današnjih zahtev do šole in učitelja ali pa je prepred med nami in ljudstvom namerno ustvarjen. Naj bo že kakor koli, danes se moramo reševati mi sami.

Brezposelnost je pustila v nas trajne posledice. Ko smo dobile službo, so bile na mah pozabljene vse težave in bridkosti, objela nas je sreča in neizmerna hvaležnost. Joj, kako mehka je bila tiste dni naša hrbtenica. In mnoge so se takrat upognile in se niso več zravnale. Misel na toliko obetajoč učiteljski poklic, na dom, na sitno milostivo je doprinesla svoje. Uradniški duh je zavel v mladih dušah.

V Prekmurje smo prišle. Ko smo se vozile od postaje na svoja mesta skozi velike ravninske vasi, smo gledale najlepše. Za pripombe svojcev o mlakužah, vlažnih stanovanjih, malariji in razparceliranih njivah ni bilo takrat prostora v našem srcu. Ravno tako je bilo prve dni v šoli. Sama dobrot, sama ljubezen. Kmalu je bila končana ta prva pesem. Otroci so hitro spoznali priliko, da lahko zaživijo po svoje, nam pa so se izmikala tla pod nogami. Začele smo z iskanjem po knjigah in zvezkih iz učiteljskega in vedno težje je bilo. Vsak dan bolj smo spoznavale, da nas je učiteljske pustilo na cedilu in da razen dobre volje in hotenja po delu ni v nas ničesar. Ko je minila prva potlačnost, je vsak napravil sklep, da bo podvil rokave in začel z delom. Delovnih enot smo se oprijeli bolj instinktivno, kot pa iz drugih razlogov. Sestavljale smo, iskale snov, ko pa sem prišla natančno pripravljena v razred, sem kmalu spoznala, da sem daleč od otrok. In tako je šlo naprej. Delo v razredu je bilo brezbarvno, odnos do otrok sentimentalni, vse je bilo daleč od razpoloženja, ki ga ustvarja pravo življenjsko delo. Kako naj izboljšam, kje naj začnem, kakšne metode naj se primem, v glavi se je kar vrtelo. Dnevi pa so tekli in vsaki dan bolj sem se bala poti v šolo. Učni načrt pa je gledal kot spaka iz vseh kotov. Na šoli smo bili sami pripravniki, ki smo se drug drugemu lahko le potožili. Danes je seveda samo nekoliko boljše. Najti cilj svojem delu in potem izgraditi odnos do vsakega otroka, poiskati vsebino in metodo šolskega dela, tu bom lahko vrtala in delala nekaj let. In velik greh je, da nam učiteljske ni dalo vsaj nekaj temeljnih kamnov, na katerih bi lahko zdaj gradili. To je greh nad kmečkim človekom, ki mu je ljudska šola edina izobraževalna institucija in učiteljske nosi velik delež pri tem, da nudi šola tako malo kmečki mladini. V nas je volje po delu dovolj, skoraj vsa naša energija se izrabi v iskanju najosnovnej-

ših pedagoških izsledkov danes, ko svoj poklic že izvršujemo.

Pa še pogledimo malo dolžnosti, ki jih moramo izvrševati. Tovarišica, ki je bila lani nastavljena, je sama na dvorazrednici v čisto madžarski vasi. Celodnevni pouk, upraviteljske posle in gospodinjska dela opravlja, zdaj, ko si mora s čitanjem, razmišljanjem in z opazovanjem življenja izgrajevati svoje strokovne temelje. Kaj naj poreče k temu ona in njeni otroci? Tako se godi večim.

Ne tožimo, ne bojimo se dela, vendar pa ne moremo sprejeti čestih težkih obdob svojih otrok in njihovih staršev, ker v nas ni krivde zato, da jim nudimo tako malo. Premladri in preslabi smo, da bi reševali te pedagoške in življenjske probleme.

Ko se trudiš, da bo šola čimbolj življenjska in opazuje življenje v vasi, naletiš na stvari, mimo katerih ne moreš. Marsikdo še dvomi, če je danes izvenšolsko delo potrebno ali ne. Mi, ki živimo na vasi in smo iz vasi doma, ob tem nimamo časa razmišljati, mi samo vidimo neštevilne vrzeli in ne vemo kje in kako zagrabiti, da bi bilo uspešnejše. Najbolj šolani ljudje smo na vasi, najmanj ur zaposleni, vidimo razmere do dna, saj smo z življenjem teh ljudi neposredno povezani in vse to nas sili, da skušamo neke prijeti in po svojih močeh doprinesiti malo, malo malenkost k izboljšanju. Pa zopet stara pesem! Prazni rok so nas poslali sem, premo! Znamo. V delokrog učiteljice bi spadalo predvsem gospodinjstvo, zdravstvo in šivanje, a velika večina zna le nekaj umetnih ročnodelskih vbov. Trdim, da tudi to ni naša krivda. Dokaz za to je, da učiteljice na zborovanjih odločno zahtevajo praktične počitniške tečaje. Torej, sedaj bi se izobraževale, mnogo bolj pa bi se še prej, le prilike bi bilo treba. Radi neznanja se danes učiteljstvo tako malo izvenšolsko udeležuje. Tovarišicam, ki pa prihajajo iz mesta, je še mnogo težje. Ne razumemo dialekta, težko se približajo vaščanom, njihovo bistvo jim je tuje in se rajši zapirajo v svoje sobice, čeprav bi mnoge rade pomagale, pa ne vedo kako. Za vse je treba znanja, nam pa tega največ manjka. In vsaka ve, da se edino z delom lahko približa delovnim ljudem, še tako prijazne besede in smehljaji ne zaležejo mnogo. In tako je danes učiteljstvo precej daleč od vasi. Vzgoja v učiteljsku je vse prej, kot pa nas vzgajala v ljudske vzgojitelje in nas navajala, da bi skušali čim globlje dojeti in poseči v ljudsko življenje. Druge stvari so bile važnejše. Danes pa hodi mnogo naših z zaprtimi očmi in z zaprtim srcem skozi življenje.

Ne bom pravila, kako vpliva na mladega človeka, ko hočeš, poizkusiš, se trudiš, pa vidiš, da ne zmoreš. Za mnoge je to usodno, začno se bati ljudi in se čisto osamijo. Druge pa si poiščejo polje, kjer se na lažji način uveljavijo, pa četudi za ceno svojega dela in ugleda.

Prepričana sem, kjer živi 40 ljudi, tam bi lahko dobro živela tudi učiteljica. Če pa je vzgojena tako, da ne more najti stikov s svojo okolico in ostane vedno tujka, je nesrečno bitje, vredno obžalovanja. In takih je danes mnogo. To ne bi bilo potrebno, ker bi mladi ljudje morali in mogli biti vzgojeni tako, da bi se vživeli in pozitivno razvijali v vsakem miljeju. Danes pa osebno hira mnogo tovarišic tudi v večjih krajih in čestokrat sreča mlado starko.

(Dalje prihodnjic.)

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—I Propaganda pogozdovanja na ljudskih šolah je bila lansko šolsko leto v naši banovini tako uspešna, da so šolski otroci posadili 455.231 sadik raznega gozdnega drevja. Pri sajenju je sodelovalo 40.866 otrok pod vodstvom 1396 učiteljic in učiteljev. Da bi bila propaganda za pogozdovanje čim najbolj učinkovita, so bile v nekaterih banovinah vpeljane posebne karte za učence, ki sodelujejo pri pogozdovanju. Na teh kartah so slike iz življenja gozda z raznovrstnim besedilom, kakor s pesmici in nauki, zlasti pa z znano »Molitvijo gozda«. Na drugi strani kartona je pa ime šolarja ter podatki o času sajenja s številom vsajenih sadik. Čeprav je naša banovina najmanjša, vendar v nobeni drugi banovini države niso šolski otroci posadili toliko dreves. V vsej državi je bilo namreč lani vsajenih 1.896.443 sadik, da so naši šolarji nasadili kar četrtno v vsej državi vsajenih sadik. Da to akcijo podpre, je beograjski dnevnik »Politika« 14. oktobra l. l. razpisal 6 nagrad za one učitelje, ki bodo imeli pri sajenju največ uspeha. Prva nagrada znaša 5000, druga 2000 in tri po 1000 din. Učitelji in učiteljice, ki žele tekmovati, naj pošljejo do kraja junija t. l. uredništvu »Politike« dokaz pogozdovanja, ustanovitve šolskih drevesnic, števila vsajenih dreves in pogozdene površine. Dokaze naj potrdi občina in šumski referent. Tem podatkom je treba tudi priložiti opis pogozdovanja. Nagrade razdeli poseben odbor, ki so v njem predsednik JUU g. Ivan Dimnik, en predstavnik ministrstva za šume in rudnike in en član uredništva »Politike«. Po nekaterih krajih so šole svojo nalogo opravile s posebno propagandno slovesnostjo, ko so hodili šolarji k sajenju v sprevedu s potrebnim orodjem in mladimi drevesci, prav tako pa s tablami in zastavami z napisi »Varujte gozd!«, »Ne uničuj lesov!«, »Varuj, neguj in prizanašaj gozdu!«. Učitelji, predvsem pa šumski referenti so

imeli poučna predavanja, da so bile te manifestacije za pogozdovanje povsod zelo simpatično in s pohvalo sprejete. »Jutro«, 6. I.

—I V 14 dneh kar 7 praznikov je naslov članku v »Slov. narodu« od 8. januarja, v katerem je med drugim tudi ta ugotovitev: »Potem vzgojitelji in kulturni delavci: Že zaradi šolskih počitnic morajo zagovarjati praznovanja, kajti sicer bi učilnice ne bile vse leto prezačene, vzgojitelji bi ne mogli dajati učenecm počitniških nalog (n. pr.: »Kako sem se sankal«), odpovedali bi živci vzgojiteljem in učencem, šolskim upraviteljem pa bi pošlo kurivo — sicer pa je vse to jasno.«

—I Kmečka mladina potrebuje več kmečijske izobrazbe. Pod tem naslovom priobčuje »Domovina« od 4. jan. uvodnik, v katerem pravi med drugim: Delaven učitelj, ki živi med kmečkim ljudstvom in se hoče iz ljubezni posvetiti vzgoji šolske in tudi izvenšolske mladine, ima zelo težavno stališče. Spoznati mora razmere, v katerih živi, spoznati potrebe ljudstva in kraja ter se sam izobraževati v tem, čemur na učiteljsku niso posvečali potrebne pozornosti. Zato mu je potreba dobrih strokovnih knjig, ki jih navadno v učiteljski knjižnici ni, sam pa si jih zaradi skromno odmerjene plače pri najboljši volji tudi ne more nabaviti.

—t Najlepša zabava, zanimivo ročno delo, pri katerem se otroci uče, je zbirka Načrtov za šolo in dom. Načrte je sestavil Vilim Kunst, avtor člankov Za tri dinarje elektrike, ki so izšli v »Našem rodu«. Zbirka obsega 5 elektrotehničnih aparatov: Morsov brzozjavni aparat, električni zvonec, indukcijski aparat, telefon in mikrofon.

—k Breda Šček: **Vojaški boben.** Znana skladateljica ima v tej zbirki trinajst narodnih pesmi, ki jih je priredila za triglasne mladinske zборе. Že izbor pesmi je zelo razveseljiv, ker prinaša razen znanih pesmi tudi nekatere redke in malo znane, n. pr. tisto otožno o Anzeljčku, ki dela mamec šolniček, ali o dedku s harmoniko. Način, kako da je ona te pesmi obdelala, pa postavlja to zbirko gotovo na prvo mesto od vseh del, ki jih je do sedaj izdala. Vsaka pesem ima tukaj namreč spev v prvem glasu. Drugi glas gre s prvim v blagolajsu tako, da se lahko pojejo pesmi samo enoglasno ali pa samo dvoglasno. Tretji glas pa je čisto samostojen, podpira izražanje s tem, da polni praznine in pri svojem imitiranju rabi največ odlomke speva. Obdelava teh pesmi je na umetniški višini in zahteva zbor, ki imajo fin okus. Še nekaj je na zbirki vse hvale vredno: vzoren tisk. Z dolgo in neumorno vežbo so njene pisane note dosegle pri razmnoževanju tako dovršenost, da imajo več toplote v sebi ko da bi bile tiskane na stroj.

Iv. Gobec.

—k Razlaga in navodila k Novakov slovenski stenografiji. Pod gornjim naslovom je sestavljen tov. Ivan Vouk praktično knjigo, po kateri bodo radi posegli vsi, ki se učijo slovenske stenografije. — Novakov stenografski sestav ima nekaj nedostatkov, zaradi mnogih izjem, je večkrat težko postaviti splošno veljavna pravila. To dela učiteljem in učencem stenografije velike težave in naravnost kliče po korekturi. Poleg tega je Novak strnil ves tiskani del zase, stenogram pa zopet zase. Tako je stenogram ločen od prenosa in pravil,

kar ni v skladu z načelom metodičnega pouka. Temu nedostatku predvsem odpomore Voukova knjiga, ki podaja iz vsakega poglavja po vrsti primer v stenogramu z vzorednim prenosom, takoj za primerom torej prinaša razlago in pravilo. Navodila so sestavljena preprosto, jasno, sistematično. Knjige bodo veseli posebno še samouki, ki jim dela sicer Novakova knjiga težava. Delo je izšlo v založbi tiskarne Merkur in stane din 25.—. Naročila sprejema tudi Knjigarna Učiteljske tiskarne.

—k Breda Šček: **Na izletu.** (Prizor.) Ta skladba je lepa himna dobri kmečki vasi. Mestna dekleta so prišla na izlet v vas. V razgovoru z vaškim dekletom spoznajo korist in lepoto kmečke vasi, spoznajo tudi potrebo, da se pobratita meščan in kmet. To bratstvo izzvenen v slavo pesev dobri kmečki vasi. Besedilo je napisal Vekoslav Skuhala (Hajdina pri Ptuj), on je tudi založil skladbo. — V obliki tega pogovora je naša skladateljica pripravila podlago za izdelavo. Po nekod je uporabila recitativ, drugod duete in na kraju zbor. Glasovi so izprepleteni z jednostavnimi imitacijami, vse je lahko pevno, zveni zelo lepo in je še podprto z najpotrebnejšo spremljavo harmonija ali pa klavirja.

—t Vsem gg. učiteljicam in učiteljem priporočam Učiteljska knjigarna svojo veliko zalogo šolskih in pisarniških potrebščin, knjig in dekorativnih keramičnih predmetov.

Mladinska matica

—mm Januarska številka »Našega roda«, ki je pravkar izšla, ima prav pestro in bogato vsebino. Za uvodno pesem prinaša Janko Samec žalostne kolednike. Pesem je sestavljena iz dveh izbranih sonetov z lepo socialno noto. Podobni po motivu, le stilistično bolj enostavni, so »Trije kralji« od Zdravka Ocvirka. Ksaver Meško je zajel v pesem »Mrz« težko vzdušje današnjih dni. Danica Gruden posveča z optimizmom prepojeno pesem »Naš rod« mladini. V prozi se nadaljuje Bevkova povest »Peter Klepec«, ki jo naša mladina prebira s takim užitkom. Jan Plestenjak je zastopan z lepo črtico »Herodež«, iz katere kar diha škofjeloško ozračje. Bogo Pregelj pa z zanimivo cigansko pripovedko »Materina duša — sinji cvet«. Rozanov-Smasek govoriča še nadalje na izvirni način v »Travki« o prometu. Anton Ingolič nam odgrinja ob »Sprehodu v Haloze« vso revščino in trpljenje, ki vlada v teh vinorodnih krajih. Karlo Bajt nas seznani v »Zlati pohorski duši« s Pohorjem in s Pohorci, z njihovim trdim delom in težkim življenjem. Josip Križman pa govori o »Barbarah«, o zanimivem prileškem običaju na dan sv. Barbare, 4. decembra, ki je nekako miklavževanje otrok. »Lucec in sv. Trije kralji« so za naše najmlajše slikopisno obdelan zabaven in obenem aktualen motiv, kot jih spretno sestavlja Josip Ribičič. Sledijo dve za današnje dni prav aktualni stvari Hotkove »Vojne ladje«

in novo poglavje Junakov sinjih višav »Vrag na solunski fronti« od D. Boljariča. Viljem Kunst nadaljuje »Daj nam danes naš vsakdanji kruh«. Med drobnimi stvarmi za naše najmlajše so omembe vredne še dva prispevka »Dobra Ankica in drobna ptičica« ter Strmskova »Dva hinavčka«. Sledijo še »Drobne zanimivosti«, »Mladina piše« in Uganke. Kot je številka vsebinsko zanimiva, tako je tudi ilustrativno pestra. Naslovno stran краси Pogačnikova slika »Na poti v Betlehem«. Izmed ilustratorjev so zastopani Riko Debenjak, z naravnost bravurnimi risbami, Niko Pirnat, ki zna z enostavnimi sredstvi doseči največji učinek, mojstrska ilustratorja Fran Mihelič in Maksim Sedej, krepki Albert Širk, nekoliko ekstremni, a originalni Marij Pregelj, mladi Perko in drugi.

—mm Ekspedicija »Našega roda« se je izvršila 10. in 11. t. m.

—mm V članku »Muzej slovenskega ljudskega šolstva v Slovenskem narodu« z dne 5. jan. t. l. so navedene podrobno vse zbirke, ki jih bo obsegal Muzej. O zbirki mladinskega šolstva stoji v članku med drugim: Semkaj bodo uvrščene vse leposlovne in poučne knjige in revije, pisane za slovensko mladino. Urejena je 1. do leta 1918. in 2. po letu 1918. Iz nje je razvidno, da je s prihodom Mladinske matice mladinsko šolstvo na prelomnici, s katero se orjaško dviga njeno števílo po vseh šolarskih knjižnicah.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠOSTANJ je zborovalo 16. decembra v Velenju ob navzočnosti 51 % članstva.

Uvodoma ugotavlja predsednik, da je naš gmotni položaj brezupen, ki zahteva takojšnje rešitve. Pozdravljamo zato akcijo vseh stanovskih društev za zvišanje naših prejemkov. Istotako boleča rana pa je naš pravni položaj, ki je tak, da uničuje mir in delazmožnost slov. učiteljstva. Napredovanja, premešitve in razpisi ter oddaja službenih mest kažejo, da smo v Sloveniji v nekem izjemnem, zato nevzdržnem stanju. Odobravamo zato spomenico, ki jo je predsednik sekcije izročil ministru prosvete.

Učiteljstvo je v zadnjih letih prestalo mnogo, z vsemi sredstvi se mu je delala sila. Bodimo pripravljeni še vedno na nove udarce, ki jih bomo v skupnosti lažje odbili. Trde razmere, v katerih živimo, absolutna odvisnost, ki nas duši in borbja z nečestitimi ovirami, naj nam ne vzamejo poguma. Ne prijateljski nasveti, ne pritisk naj nas ne spravijo z ravne poti ljudi, ki branijo svoje stanovske pravice in samostojnost. Bodimo aktivni delavci v stanovski organizaciji, kljub onim, ki skušajo izven organizacije iskati osebnih koristi in s takim ravnanjem rušijo moč in ugled stanovske organizacije in ugled stanu.

Pri debati o skupščini v Banja Luki se izlušči mnenje, da je gotovo, da bi bili Hrvati odšli, bilo bi pa bolje, če bi se bili drugače ločili.

Pri sestavljanju delovnega načrta se je razvila prav živahna debata. Ker pa je bil čas prekratek, je ni bilo mogoče končati in bo zborovanju v februarju posvečeno samo sestavi delovnega načrta.

Tov. Ivanjšič je v svojem predavanju pokazal, kako naj gledamo prirodo in kako naj to pokažemo tudi deci.

Z velikim zadovoljstvom je vzelo članstvo na znanje, da bo za proslavo 60-letnice našega društva sodeloval tudi Učiteljski pevski zbor Emil Adamič.

Prihodnje zborovanje bo v februarju, da sestavimo delovni načrt in se pripravimo na jubilejno zborovanje.

Kramar Franc, preds. Jurče Vreže, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO je zborovalo dne 16. decembra v Krškem z udeležbo 50 članov. Zborovanje je bilo posebno važno, ker se ga je udeležil tudi predsednik sekcije tov. M. Kumelj.

Zborovanje je otvoril predsednik tovariš Vanič, nakar sta podala poročilo o notranjem delu društva tov. tajnik in blagajnik. Prečitana je bila tudi Spomenica, v kateri zahtevamo povišanje prejemkov in rodbinskih doklad. Učiteljstvo je soglasno zahtevalo, da se navedene minimalne zahteve uresniči ter s tem omogoči obstoj učiteljskih družin, ki je zdaj ogrožen.

Tovariš blagajnik je povedal gmotno stanje našega društva. V ilustracijo je navajal, da nekateri tovariši v tekočem poslovnem letu niso poslali še nobenega prispevka. Zato naj dolžniki takoj poravnajo svoj dolg, da bo možno plačati sekciji, kar ji dolgujemo.

Nato je podal situacijsko poročilo predsednik sekcije tov. Metod Kumelj. Izvajal je: Delo v organizaciji je odvisno od nečestitih činiteljev v državi in izven nje. V sedanjih težkih dobi nam za organizacijske uspehe predvsem jamči složno delo vsega učiteljstva in tesna povezanost društev z vodstvom.

Opozicija Novi učiteljski pokret je opustila svoje opozicijsko stališče in se pridružil JUU, razen nekaj izjem. V tešek položaj pa je privedel organizacijski nastop Hrvatov v Banja Luki, ko so zapustili skupščino. Ako bo država urejena po avtonomnih banovinah, bo morala tudi naša organizacija izpremeniti svojo obliko, da bo mogla uspešno ščititi učiteljske interese. Nudijo se tri oblike: 1. društvo, 2. združenje z avtonomijami sreskih društev, 3. zveza sreskih društev. Stališče slovenskih učiteljev je, političnih dogodkov ne prehitovati.

Društvo mora v celoti izvesti program dela in aktivizacijo članstva. Naše zahteve so: Stalnost, izprememba doklad, izprememba

draginskih razredov, napredovanja po rangni listi, dokler ne dosežemo avtomatičnega napredovanja; učiteljice matere naj se po 20 letih službe na prošnjo upokoje. Ob upokojitvi naj prejema učitelj akontacija, dokler se mu ne nakaže pokojnina. Kontraktualnim učiteljem naj se leta kontraktualne službe štejejo v napredovanje in za pokojnino. Zvanje šolskega upravitelja se mora uzakoniti; zahtevamo ločitev prosvetne uprave od politične; § 110. se mora dodati drugo tolmačenje, prosvetna personalna politika naj bo taka, da bo zadovoljila učiteljstvo.

Perdensnik sekcije M. Kumelj je navedel še več naših zahtev, potem je orisal položaj pripravnikov, za katerih prevedbo se posebno tudi organizacija. Vse naše zahteve je v obširnem elaboratu obrazložil tudi g. ministru prosvete.

Po krepkem pritrdjevanju in kratkem odmoru je tov. Leopoldina Jurančič predavala o vprašanju naših obcednikov. Orisala je razvoj bralnega in pisalnega pouka od »Blaža in Nežice« preko Močnika in Praprotnika ter Majenove, Vidrove in Krulčeve začetnice do današnjih dob. Prikazala je delo v razredu, ki ga vrši v oddaljenih Telčah v skrajno slabih šolskih prilikah. Analizirala je Fleretovo »Našo prvo knjigo«, ki je lepa slikanica in snovno primerna za kmetkega otroka. Omenila je naša elementarna reformatorja Pibrovca in Breganta, ki uvajata celostno globalno metodo. V novejši dobi so izšle tri začetnice. Erjavčeva »Moje prvo berilo«, ki je že izločeno s knjižnega trga, Bobičeva »Preljubno veselje« je razkošno opremljena knjiga, izgleda prav dobra, a se ji zdi prenatrpana in primerna za mesto, kjer starši pomagajo otrokom; jo bo treba preizkusiti v praksi. Prav tako bo treba preizkusiti Möderndorferjevo »Slovensko začetnico«, ki je krasna knjiga, postavljena na načelo strnjenegega pouka, a izgleda bolj kot knjiga za razredno čtivo in kot pomožna knjiga za učitelja. Predlagala je, naj bi zadnji dve začetnici uvedle nekatere šole v srežu, da bi se preizkusila njih vrednost.

Za izčrpano predavanje je predavateljica žela zasluženo priznanje.

Tovariš Herbst je prečital pravilnik o razdelitvi društva v dva krožka. Pravilnik je bil sprejet.

Tov. Zlata Dolenc je prečitala referat »Delo učiteljice za pomoč obmejnim krajem«. Prikazala je narodno obrambno šolsko delo, ki naj bo predvsem vzgojnega značaja in ne toliko materialnega, ker naša revna deca gmotno ne more pomagati ter sta za to tudi pristojni država in banovina. Ker je ta akcija pred vsem vzgojnega značaja, ni v navzkrižju z akcijami drugih društev za pomoč obmejnim krajem.

Tekom zborovanja se posegali v debato tov. Gajšek, Herbst, Zdešar, Kumelj, Bratko, Medved, Simončič in Brezovar. Sklenilo se je, da bo prihodnje zborovanje ločeno po krožkih v Mokronogu in v Krškem.

J. Vanič preds. Bavdek, tajnik.

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje abiturienta? Ali je tudi po 1. januarju 1940. možen vpis abiturienta učiteljskega za rednega slušatelja univerze?

Odgovor! Vpiše se lahko v dneh od 1. do 5. marca t. l.

Učiteljska tiskarna

—t Za rokotvorni pouk niste imeli primernih, zanimivih in praktičnih načrtov in predlog. Ta nedostatek je sedaj odpravila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Za prvi pokus iz te stroke je založila in izdala v omejenem številu zbirko »Načrtov za šolo in dom«, ki jih je sestavil avtor člankov »Za tri dinarje elektrike« g. Vilim Kunst. Zbirka obsega: 1. Morsov brzojavni aparat s ključem. 2. Električni zvonec. 3. Indukcijski aparat. 4. Telefon. 5. Mikrofon.

Načrti so tako izdelani, da more napraviti aparate vsak, ki ima le količjak veselja do rokotvornega pouka.

Z izdelovanjem aparatov bodo otroci prodrli v tajne elektrike na zelo lahek in naraven način, da jim bo ostala funkcija aparata trajno v spominu.

Učiteljska tiskarna je nastavila cene načrtov zelo nizko, da jih bo prav vsakdo zmogel. Zbirka 5 načrtov stane din 7,50, en načrt samo din 1,50. Sezite takoj po načrtih.

—t Še nekaj zgodovinskih in zemljepisnih slik ima na zalogi Knjigarna Učiteljske tiskarne. Ne pozabite, da so izvršno učno sredstvo zgodovinske in zemljepisne snovi. Poskusite! Cena vsake zbirke je 4 din.

—t Iskreno priporočamo knjižico ing. Stanka Dimnika: Kako naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi. Cena knjižice 5 din. Pri večjem odjemu 10 % popust.

—t Ali ste naročili za svojo šolo in zase šolske in pisarniške potrebščine? Naročite pri Učiteljski tiskarni! Svoji k svojim!

—t Prešernove in Gregorčičeve poezije so izšle v miniaturni izdaji. Lični knjižici se dobijo pri Učiteljski tiskarni po 20 din ko mad.

Novosti na knjižnem trgu

—k James Oliver Curwood: **Zlata zanka. Roman.** Prevedel J. M. V. Ljubljani 1939. Obseg 194 strani. Založila Sentjakobska knjižnica v Ljubljani. Cena vezani knjigi din 24,—, broširani din 16,—. Naroča se pri založnici proti istočasemu nakazilu naročnine za knjigo in 1 din za poštino.

—k Lud. Ganghofer: **Vaški apostol.** Roman. Priredil B. R. V. Ljubljani 1939. Obseg 376 strani. Ganghofer, priljubljen ljudski pisatelj, je znan tudi našemu občinstvu po prevodu dveh svojih boljših del: Grad Hubertus in Samostanski lovec. Njima se pridružuje pravkar izšli svojevrstni roman »Vaški apostol«. — Knjiga se naroča pri Sentjakobski knjižnici v Ljubljani proti istočasemu nakazilu denarja za broširan izvod din 26,—, za vezanega v celo platno din 36,— in za poštino 2 din.

—k Kmečka izobrazba, priročnik za učiteljstvo ljudskih, meščanskih, kmečko in gospodinjstvo nadaljevalnih ter kmetijskih strokovnih šol. Problem kmečke izobrazbe našega ljudstva je v zadnjem desetletju razgibal mnogo teoretikov in praktikov, da so iskali rešitev temu perečemu vprašanju. Naše učiteljstvo je najaktivnejši član v proučevanju tega aktualnega problema, saj sega sožitje naših prosvetnih pionirjev na vasi najgloblje v jedro gospodarske, socialne in kulturne strukture našega kmetstva. Radi priložene učiteljske skromnosti je naši javnosti zamolčano ogromno podrobno delo, ki ga vrši učiteljstvo v raznih gospodarskih in kulturnih ustanovah, posebno pa v kmečkih in gospodinjstvih nadaljevalnih šolah. Na podlagi izsledkov učiteljskega delovanja na naši vasi je izšla brošura **Kmečka izobrazba**, ki jo je spisal referent za kmečko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo, višji svetnik Jože Krošl. V strnjeni obliki je jasno in pregledno obdelana zanimiva snov v naslednjih poglavjih: bistvo kmečke izobrazbe, kmečko-izobraževalne ustanove, ljudska šola, nadaljevalne šole za kmečko mladino, kmečko nadaljevalno šolstvo v raznih državah, reforma kmečko nadaljevalnega šolstva, kmetijske šole, kmečka visoka šola, izvenšolska izobrazba. — Ta brošura spada v vsako učiteljsko in šolsko knjižnico ter bo služila kot izvrsten pripomoček pri domačih učiteljskih posvetih za razprave o lokalnih potrebah kmečke izobrazbe. — Brošuro ima na zalogi odbor učiteljstva kmečko nadaljevalnih šol. Izvod stane 5 din ter se naroča pri tov. Titu Grčarju, šol. upravitelju na Barju v Ljubljani.

—k Gustav Strniša: **Uganke.** Založba »Sidro«. Ljubljana 1939. Cena vezani knjigi 16 din. Uganke so mladini zelo priljubljene. Otroci si jih včasih tudi sami sestavljajo. Prav gotovo je Gustav Strniša, znani mladinski pisatelj, mislil na to otroško lastnost in je naš mladini s svojimi »Ugankami« pomagal iz zadrege. Odkar so pošle Župančičeve: Sto ugank, ni izšla nobena taka zbirka in zato bo marsikdo rad segel po tej novi mladinski knjigi.

—k Gozdarski vestnik je mesečni strokovni list za gozdarstvo, lesno industrijo in lesno trgovino. Izhaja v Mariboru pod uredništvom ing. Stanka Sotoška. To strokovno glasilo je plod mnogoletnih priprav, vztrajnega truda in prizadevanja domačih gozdarskih strokovnjakov dvigniti tudi naše gozdarstvo na svetno višino. Premagali so vse ovire ter v Vestniku ustvarili gozdarski vedi in njeni praksi ustrezajočo domačijo ter tako s svoje strani uspešno pripravili našemu kmetijstvu pravilno pot in usmeritev v srečnejšo bodočnost. — Lanski letnik je prinašal na prvem mestu strokovne razprave o vseh granah gozdarstva. Učitelja bodo zlasti zanimale te-le važne razprave: O domači gozdni drevesnici, Kako je pogozdovala kmečka mladina spomladi leta 1938., O zelenem boru, O ometavanju preprostitih hiš, Orožje gozdnih in lovskih čuvajev, Pomisleki k Razmišljanju o pogozdovanju, Razvoj gozdarstva in lova v Sloveniji, Urejanje hudoournikov itd. V Obvestilih seznajajo gozdni strokovnjaki bravač z gojenjem gozdov (monografija Nizki gozd, Izбира gozdarskih sadik, Dečiji dnevi za pogozdovanje itd. (Slede oddelki za Varstvo gozdov, Izkoriščanje gozdov, Izmera lesa, Gradbeništvo, Predelava lesa in Poraba lesa. — Tudi letos je služil vestnik kaj pripravo in vrneno svojemu namenu. Tako nudi letošnja 9. številka vestnika sledečo bogato vsebino: Dr. ing. R. Pipan razpravlja O davščinah na gozdove, Lojze Mušič O kleščanju iglavcev, M. Hanzlovsky Nekaj o gozdnih poteh. Dopisna gozdarska posvetovalnica odgovarja večje in prav zanimivo vprašanje, n. pr. Domača poraba lesa in drv, Varstvo gozdov pred dimom in slično. Poseben oddelek je namenjen Zakonitim predpisom in oblastnim okrožnicam. Slede Dopisi, Dr. J. Šlebinger in ing. agr. Janez Marentič sta prispevala dragoceno Bibliografijo slovenske kmetijske literature v letih 1919.—1938., ki bo kar izborno postregla novemu učitelju gozdarstva. — Tako nudi vestnik vsakomur, ki ljubi gozd in ki ima z njim posla, vzoren strokovni pregled vsega zanimanja na polju gozdarstva ter ga navaja in usmerja v umno praktično gozdarstvo. Posebno pa bo našel učitelj, ki bo poučeval gozdarstvo, v vestniku bogato snov za pripravo in organizacijo gozdarkega pouka, zlasti ko bo prinašal Vestnik v svojih predelih tudi navodila za ureditev pouka te za napredek kmetijstva prevažne panoge. — Naročila sprejema uprava Gozdarskega vestnika v Mariboru, Kopališka ulica 6/III. Celoletna naročnina, ki se lahko plačuje v obrokih, je za tuzemstvo 60 din.

Poročilo nadzornega odbora o poslovanju in računskem zaključku

Nadzorni odbor se je konstituiral v svoji seji dne 2. februarja 1939.

Predsednik: Skulj Fran, šolski nadzornik v p.; podpredsednik: Ambrožič Josip, šolski upravitelj; člani: Engelmanaova Mira, šol. upraviteljica v p.; Puhar Karel, strokovni učitelj; Sodnikova Marija, nastavnica meščanske šole; vsi v Ljubljani.

Dne 7. aprila, 17. julija, 14. oktobra, 11. novembra 1939 in 13. januarja 1940 je nadzorni odbor izvršil glavno revizijo.

Prepričal se je, da posluje upravni odbor uspešno, vsestransko po pravilih in da se računski zaključek za poslovno leto 1939. popolnoma ujema s knjigami, prilogami in blagajniškim stanjem.

Zato predlaga:

XXXVII. redna skupščina izvoli odobriti računski zaključek Hranilnice in posojilnice Učiteljskega konvikta v Ljubljani, zadruga z omejenim jamstvom, za poslovno leto 1939. ter podeliti upravnemu odboru razrešnico.

V Ljubljani dne 13. januarja 1940.

Za nadzorni odbor:

Predsednik:

Fran Skulj s. r.

Podpredsednik:

Josip Ambrožič s. r.

Člani:

Mira Engelmanaova s. r.

Karel Puhar s. r.

Marija Sodnikova s. r.

Volitev v upravni in nadzorni odbor

Volita se po dva člana v upravni in nadzorni odbor.

Volita se po dva namestna člana v upravni in nadzorni odbor.

Pregled

o prometu in uspehu za čas od 1. januarja 1931 do 31. decembra 1939.

Poslov. leto	V teku leta										Ob koncu poslovnega leta																	
	novih za- družnikov		vplačanih deležev		novih vla- gatelj- ev		vloženo		novih dolžnikov		danih posojil		zadruž- nikov	deležev		vloga- teljev	vlog		dolžnikov	posojil		čistega dobička		za dobre namene določeno		rezerva		
	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p	din	p		
1931	57	712	50	11	168.770	12	128	602.700	—	802	10.575	—	217	919.739	11	365	971.099	31	16.883	86	1.700	—	75.176	27				
1932	66	825	—	10	142.392	26	136	614.300	—	862	10.325	—	210	1.010.131	06	401	1.092.797	85	23.268	21	1.650	—	98.576	48				
1933	68	850	—	16	367.135	—	119	661.550	—	917	11.975	—	219	1.080.945	20	419	1.200.264	97	34.254	73	2.100	—	132.967	21				
1934	56	700	—	22	318.284	50	128	519.350	—	960	12.512	50	235	969.548	98	428	1.115.710	86	25.700	—	1.500	—	158.779	21				
1935	36	450	—	24	230.822	—	130	545.000	—	984	12.800	—	249	943.010	50	415	1.102.750	48	18.350	05	2.150	—	177.201	26				
1936	68	850	—	28	378.972	—	166	695.200	—	1043	13.412	50	259	1.035.488	89	453	1.222.557	05	22.208	12	1.750	—	199.545	38				
1937	84	1.050	—	20	412.731	20	183	748.200	—	1114	14.300	—	265	1.165.700	21	500	1.387.661	82	33.753	40	1.750	—	233.466	78				
1938	113	1.412	50	9	269.172	50	212	793.850	—	1195	15.312	50	243	1.213.521	86	568	1.470.719	14	39.970	21	2.650	—	273.662	99				
1939	87	1.437	50	12	271.634	—	139	797.350	—	1267	26.550	—	239	1.260.196	28	600	1.543.804	63	41.269	16	1.750	—	315.106	15				

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

zadruga z omejenim jamstvom

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani štev. 10.797

Vabilo

XXXVII.

redni skupščini

ki bo

dne 2. februarja 1940 ob 10. uri v zadružni pisarni
v Ljubljani, Francišanska ul. 6

Dnevni red:

1. Otvoritev in konstituiranje skupščine.
2. Čitanje zapisnika 36. redne skupščine.
3. Poročilo upravnega odbora.
4. Poročilo nadzornega odbora.
5. Sklepanje o letnem sklepnem računu, o porabi poslovnega prebitka in podelitev razrešnice članom upravnega in nadzornega odbora.
6. Volitve članov upravnega in nadzornega odbora.
7. Predlogi in pritožbe. — O teh se sklepa, če so bili predloženi 8 dni pred skupščino.
8. Določitev:
 - a) vsote, do katere se sme zadruga zadolžiti;
 - b) vsote hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti;
 - c) najvišjega zneska kredita, ki ga sme zadruga podeliti posameznemu zadružniku;
 - č) določitev obrestne mere posojilom in hranilnim vlogam.
9. Slučajnosti.

Ako skupščina ob napovedani uri ne bo sklepčna, bo čez pol ure druga na istem kraju in z istim dnevnim redom, ki bo v smislu § 37. pravil sklepala veljavno ne glede na število navzočih zadružnikov.

Letni sklepní računi so razgrnjeni na vpogled zadružnikom in bivšim zadružnikom, katerih jamstvo še ni prestalo, v poslovalnici zadruga med uradnimi urami.

Za upravni odbor:

Predsednik:

Alojzij Kecelj s. r.

Blagajnik:

Andrej Sežun s. r.

Poročilo upravnega odbora o združnem poslovanju

Po XXXVI. rednem občnem zboru (dne 2. februarja 1939) se je konstituiral upravni odbor v svoji seji istega dne takole:

Predsednik: Kecelj Alojzij, učitelj v p.; podpredsednik: Režek Juraj, učitelj v p.; člani: Furlan Jakob, nadučitelj v p.; Oman Oto, vadniški učitelj; Perko Lovro, šolski upravitelj v p.; Zupančičeva Vita, strokovna učiteljica v p.; vsi v Ljubljani.

Zadruga je član »Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani«, ki izvršuje zakonito predpisano revizijo.

Upravni odbor je imel v teku poslovnega leta 13 sej.

Zadruga uraduje razen praznikov vsak torek, četrtek in soboto od 15. do 17.30 ure.

Ob koncu leta 1938. je bilo 1195 združnikov, leta 1939. je pristopilo na novo 87 združnikov; izstopilo je 15 združnikov; tedaj je ob koncu 1939. leta 1267 združnikov.

Hranilne vloge do din 2000— se izplačujejo takoj. Za zneske nad din 2000— pa velja mesečna odpoved.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, četudi ni združnik. Obrestna mera je 4%, proti trimesečni odpovedi pa 5%. — Obrestovanje se pričenja dvakrat na mesec, in sicer: 1. in 16. vsakega meseca. Obresti se kapitalizirajo celoletno.

Posojila dobivajo le združniki proti zadostni varnosti (§ 15. pravil). Vrača se vsakih din 100— posojila po načinu:

A v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à din 9—, 12. rok din 473.

B „ 18 „ „ „ 17 „ „ „ 6—, 18. „ „ 3'56.

C „ 24 „ „ „ 23 „ „ „ 4'50, 24. „ „ 4—.

D „ 38 „ „ „ 37 „ „ „ 3—, 38. „ „ 0'66.

E „ 46 „ „ „ 45 „ „ „ 2'50, 46. „ „ 1'81.

F „ 60 „ „ „ 59 „ „ „ 2—, 60. „ „ 0'70.

Na dopise brez vposlanih znamk za din 6— se ne odgovarja. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Za upravni odbor:

Predsednik:
Alojzij Kecelj s. r.

Blagajnik:
Andrej Sežun s. r.

Poročilo upravnega odbora o računskem zaključku za leto 1939.

Prejemki.			Denarni promet.			Izdatki.		
Št.	Predmet	din	p	Št.	Predmet	din	p	
1	Gotovina 31. decembra 1938	8.799	81	1	Gotovina 31. decembra 1939	35.720	50	
2	Vrnjena posojila	724.264	51	2	Dana posojila	797.350	—	
3	Prejete obresti posojil	112.214	64	3	Deležne vloge	200	—	
4	Deležne vloge	11.437	50	4	Hranilne vloge	279.396	43	
5	Hranilne vloge	271.634	—	5	Obresti hranilnih vlog	1.172	75	
6	Obresti naloženega denarja	70	—	6	Kupljeni inventar	194	—	
7	Vpisnina	174	—	7	Podpore	1.750	—	
8	Upravni prejemki	36.103	55	8	Davek	2.763	50	
9	Prehodni prejemki:			9	Upravni stroški	45.087	08	
	a) ček. promet din 243.000—			10	Prehodni izdatki:			
	b) drugi „ 6.219'50				a) ček. promet din 243.000—			
	c) ekpenzar „ 2.568'75				b) drugi „ 6.219'50			
	č) kolki „ 2.627'75	254.416	—		c) ekpenzar „ 3.632'50			
					č) kolki „ 2.627'75	255.479	75	
		1,419.114	01			1,419.114	01	

Promet:

Prejemki din 1,419.114'01

Izdatki „ 1,383.393'51

Skupaj din 2,802.507'52

Zguba.

Račun zgube in dobička.

Dobiček.

Št.	Predmet	din	p	Št.	Predmet	din	p
1	Leta 1938. zaostale obr. posojil	4.475	84	1	Prejete obresti posojil	112.214	64
2	Obresti hranilnih vlog:			2	Zaostale obresti posojil	3.076	49
	a) izplačane din 1.172'75			3	Obresti naloženega denarja	70	—
	b) kapitalizirane „ 54.436'85	55.609	60	4	Upravni prejemki:		
3	Davki	2.763	50		a) poština din 1.823'—		
4	Upravni stroški:				b) režija „ 32.140'55	36.103	55
	a) plače din 32.400'—				c) opomini „ 2.140'—		
	b) poština „ 1.950'—						
	c) razni „ 10.737'08	45.087	08				
5	5% odpis inventarja	509	50				
6	Podpore	1.750	—				
7	Dobiček	41.269	16				
		151.464	68			151.464	68

Imetek.

Bilanca.

Dolg.

Št.	Predmet	din	p	Št.	Predmet	din	p
1	Gotovina 31. decembra 1939	35.720	50	1	Deležne vloge	26.550	—
2	Posojila	1,543.804	63	2	Hranilne vloge:		
3	Zaostale obresti posojil	3.076	49		a) po stanju din 1,205.759'43		
4	Naložen denar	6.500	—		b) kapitalizirane obresti „ 54.436'85	1,260.196	28
5	Inventar	9.680	56	3	Rezervni fond:		
6	Prehodni znesek	3.070	25		a) po stanju din 273.662'99		
					b) vpisnina „ 174'—		
					c) dobiček „ 41.269'16	315.106	15
		1,601.852	43			1,601.852	43

V Ljubljani dne 31. decembra 1939.

Upravni odbor:

Predsednik:

Alojzij Kecelj s. r.

Podpredsednik:

Juraj Režek s. r.

Člani:

Vita Zupančičeva s. r.

Jakob Furlan s. r.

Lovro Perko s. r.

Oto Oman s. r.

Uradniki:

Mirko Dermelj.

Andrej Sežun,
blagajnik.

Fran Flere.

Ta račun smo z glavnimi in pomožnimi knjigami ter prilogami primerjali in našli v redu.

Nadzorni odbor:

Predsednik:

Fran Skulj s. r.

Podpredsednik:

Josip Ambrožič s. r.

Člani:

Mira Engelmanova s. r.

Karel Puhar s. r.

Marija Sodnikova s. r.

Božični štiridnevni sestanek hrvatskega učiteljstva v Zagrebu — ob sodelovanju slovenskega predavatelja

Hrv. učit. zadruga »Ivan Filipović« je skupno z JUU sekcijo v Zagrebu priredila ob odlični udeležbi (nad 300!) svoj 4. božični sestanek. Program štiridnevne je bil zamišljen tako, da učiteljstvo dobi vpogled v nove razmere, ki so nastale z upostavitvijo banovine Hrvatske s posebnim ozirom na nove šolske prilike. Zato so povabili najvidnejše predstavnike hrvatske narodne prosvete in seljaškega pokreta, da podajo svoje mišljenje. Iz Slovenije so pa povabili znanega pedagoškega delavca tov. E. Vranca, ki je lani sodeloval tudi v ministrski komisiji, katere je pripravila nov državni učni načrt.

Božični učiteljski sestanek je uspel odlično.

28. decembra sta predavala preds. zadruga »Ivan Filipović« tov. Zvonimir Frank in bivši podpredsednik JUU tov. Krajčević Stjepan. Prvi o »Zadrugi Ivan Filipović« v novih prilikah, drugi o »Mislih Antona Radića o šoli in organizaciji narodne prosvete«. Dr. Antona Radića je prikazal kot prvega hrvatskega pedagoškega revolucionarja, ki se je že koncem 19. stoletja odločno boril proti Nemcu Herbartu. On je bil tudi prvi zato, da se razbije ozek obroč didaktične psihologije in metodičnega tehnicizma. Zato je propagiral načelo nacionalno-kulturne obdelave problemov kulturne filozofije in sociologije. Poleg psihologije priznava kulturno-sociološko fundacijo pedagogike. Prvi je on med Hrvatov vnesel načelo nacionalno-kulturnih in socialno-ekonomskih faktorjev v šolstvo. Iz tega širokega naziranja je nastala v mnogih delih svojstvena ideologija, ki so ji temeljili: narodna kultura, narodna inteligenca in narodna šola. Radićev pedagoški nazor postaja evangelij za nove hrvatske šolske razmere.

Popoldne je predaval predsednik »Gospodarske sloge« dr. Rudolf Bičanić o »Ekonomskega stanju vasi in tendenci njenega razvoja«. Analiziral je ekonomsko in socialno stanje v posameznih predelih Hrvatske ter pokazal na primerih, kako je stanje šole odvisno od tega razmer. Šola sama ne bo mogla dvigniti kulturno stanje, če istočasno in vzporedno ne bomo z ekonomskimi ukrepi sanirali vasi.

29. decembra je poročal znani pobornik za moderno hrvatsko šolo prof. dr. Sigismund Čajković o »Osnovnih principih za načrt novega šolskega zakona«. Na idejah bratov Radićev je pokazal, kako mora šola »služiti narodu«. Ljudstvo nikoli ne bi smelo smatrati šole kot breme. Kar da za šolo, mora dati iz srca v dobri zavesti, da je šola zato tukaj, da mu koristi. Šola mora ostati 8 letna »pučka šola«, ki mora v poletnem času dovoliti olajšave, ne pa spustiti deco po 4 letih iz šole. V tem ozirom se razmere po letu 1918.

na Hrvatskem v toliko poslabšale, da je danes v »višji narodni šoli« 6400 otrok, dočim so v hrvatsko-slovenskih krajih leta 1918. imele ponavljalne šole (5.—8. šol. leto) še 68.000 otrok! Torej je padec po 20 letih beležil 90 % nazadovanje, kar je katastrofalno dejstvo! Učitelji bodo banovinski uslužbenci, ki se morajo živeti v razmere vasi in vaškega otroka.

Popoldne je odgovoril tov. E. Vranec na vprašanje: »V kakšni smeri je treba reformirati učni načrt?« V 1 in pol urnem referatu je razvil teorijo učnega načrta. Na osnovi njegovih znanih grafično ponazorjenih paralel je dokazal medsebojno zavisnost sociološke, psihološke, pedološke in pedagoško-didaktične komponente v eno mogočno skupno rezultanto — šolsko in vzgojno dejavnost. Dokazal je, da problem učnega načrta ni izolirana zadeva, ki bi se dala pri zeleni mizi reševati brez poznavanja vseh ostalih faktorjev. Dosedanje statično gledanje šole je odločilo, da so sestavljali učne načrte za ljudsko šolo srednješolski profesorji, za srednjo šolo pa univerza. Dinamično stališče v pedagogiki gleda celostno na ves problem in ga veže zelo tesno na poznavanje sociološke strukture, otroka in sodobnih pedagoško-didaktičnih načel. Pri vsem tem mora kot izvrševalec učnega načrta sodelovati v izdatni meri učiteljstvo, ne pa morda samo politični ali proforski krogi.

Z gromkim aplavzom so navzoči sprejeli izvajanja predavatelja. V diskusiji, ki je sledila, so zlasti podčrtali vlogo učitelja pri sestavi učnega načrta predsednik Frank, Franković, predsednik JUU Marinčič in končno dr. Čajković, ki je priznal učiteljstvu pravico do sodelovanja pri bodočih zakonih in načrtih. Takoj je bil sprejet tudi predlog za osnove odbora, ki bo pripravil ves potreben material za bodoče delo.

Govorniki so se s priznanjem spomnili tudi slovenskega »Učiteljskega pokreta« pri slovenski sekciji JUU. Več let že delajo večinoma mladi delavoljni učitelji na Hrvatskem in v Sloveniji skupno s tem, da po enakih načelih proučujejo vas in otroka. To je važen pogoj za uspešno delo v smeri pedagoške teorije in prakse. Učit. pokret v Sloveniji so bile ob tej priliki izrečene tople simpatije in pozdravi z željo kongenialnega dela tudi v lepši bodočnosti.

Tretji dan je bil posvečen anketi o duševnem in telesnem stanju otroka. Dr. Dinko Tomašić pa je 4. dan predaval o »Tendencah družbenega razvoja na Hrvatskem«.

Zivahno sodelovanje vseh poslušalcev je skozi vse štiri dni bilo na višku. Hrv. učit. zadruga »Ivan Filipović« je s božičnim sestankom doživela pravi triumf, h kateremu ji iskreno čestitamo!

UČITELJI PRIPRAVNIKI IN NJIHOV POLOŽAJ

Spoznaj zmote, da ubereš pot boljše bodočnosti!

Vzdihni o našem težavnem položaju so prve reakcije na poziv: aktivizirajte se tudi vi učitelji pripravniki. Doslej smo nosili našo bol molče, danes jo odkrivamo. Molčali smo, ker smo vajeni »reda«, ker smo zaupali »smotrenju« in »pravičnemu« urejenosti našega življenjskega položaja. Pa tudi zato, ker so nas tako učili od otroške dobe tja do zadnjega tromesečja v petem letniku učiteljskega.

Vedno je bilo dovolj dela s prisvajanjem spominske snovi, dovolj domačih nalog in premalo časa ter še manj prilik in zanimanja za naše resnično duševno doživljanje: za naše probleme, borbe in razvoj. V svoji vestnosti so profesorji videli zahteve učnega načrta in snovi ter dijaka, ki se tej snovi upira, ali pa ji podleže in postane živa izdaja šolskih knjig. Tako so se nekateri dijaki učiteljski stalno borili s snovjo, drugi pa jo radi nujnosti, priti sigurneje do učiteljskega kruha, tlačili siloma v možgane. Spominski centri v naših glavah so bili preobremenjeni, ostala področja duševnega dela so pa imela trajne počitnice.

In tako ni čudno, da jih ta ali oni tovariš odkrije v sebi šele, ko kot reven učitelj pripravnik razmišlja o tem in onem.

Da ni dobro imeti preveč svojih misli in pobud, korakov k napredku in ljubezni do čiste resnice, so nam pa veliki ob odhodu z učiteljskega, ko se je rekel: »Skrbite, da boste dobro čuvali košček svojega kruha«. Tedaj še namreč ni bilo tako očito, da se bo košček spremenil v drobtinico, o kateri ugrabimo, s katere mize je padla.

Poslovili pa smo se od profesorjev in učiteljskega in šli svojo pot dalje. Čutili smo: »Sonca še ne bo, a oddaljila se je od nas vsaj ena najtežjih megel.« In potem — mi smo mirno trpeli v brezposelnosti.

Učiteljska organizacija — ki nam sedaj nudi čvrsto oporo in možnosti pravičnega znanja v razmerah današnjih dni ter podpira naša stremjenja k dvigu vrednot našega poklica do čim večje zavednosti — je bila tedaj od nas oddaljena. Vedeli smo za njo, videli tu in tam stanovski list — a to je bilo za naše resnične potrebe mnogo, mnogo premalo. Šele po letih brezposelnosti — ko je ta ali oni tovariš in tovarišica že pristal na to ali ono smer prosvetnega dela kot predpogoj »hitre« nastavitve, ko ga je že več ali manj zajel in uporabil stranski tok odločujočih činitelj — se je javila stanovska organizacija

s svojimi moralnimi zahtevami. Da je bil vstop manj spontan in optimističen, je z ozirom na navedeno umljivo. Da je ta ali oni vstop odklonil, bo z ozirom na razvoj razmer trenutno pojmljivo. In vendar so ogromne možnosti, ko organizacija lahko dviga že učiteljske k vživljanju v vrednostne strani učiteljskega poklica.

Predpogoj vsemu je umevalost kontakt organizacije z učiteljskimi. Formalnosti pravil in slične naj ne bodo ovire k napredku, ampak le nujno ogrožje. V ospredju naj ne bodo zahteve in pričakovanja organizacije, ampak potrebe in problemi učiteljskih. Organizacija naj jim nudi tudi možnosti polnega uveljavljanja in vživljanja v našo skupnost že sedaj, ko še kot dijaki sede pod katetrom.

Ce žrtvujemo za pevski zbor, za podporne fond, za delo našega pokreta, žrtvujemo še za učiteljske. Vsa učiteljskosti v sadnih dveh ali treh letnikih naj prejema brezplačno ali po znižani ceni naš stanovski list. Otvoriti naj se rubrika »Glas učiteljskega narščaja«, ali pa naj ima »Učit. tovariš« mesečno prilogo z istim naslovom. Tu naj se objavljajo samo prispevki učiteljskih. V Ljubljani in Mariboru naj se pri učiteljskih društvih osnuje »odsek učiteljskih«. Omenjeni učiteljski društvi naj svoj delokrog poglobita in razširita v toliko, da bosta s pomočjo žive zveze z učiteljskimi aktivno sodelovali za čim boljše kvaliteto našega narščaja.

Tovarišice! Tovariši! Tudi vi ste posedali dolgo leta po šolskih klopih. Tudi vi ste doživljali v njih to in ono neprijetnost, ki bi lahko izostala. Obiskovale so vas stalne zahteve in potrebe učnega načrta za učiteljske ter čisto pomanjkanje toplote vzgojiteljev, ki bi naj razpršili vaše notranje težave in dvignili k življenju vaše pristne naravne sile in zmoglosti.

Oglasite se k objektivnemu prikazu tega problema, da bomo bodočim tovarišicam in tovarišem, ki so dijaki učiteljskega, olajšali in osvetlili korak do učiteljskega poklica, a za se ubrali pravilnejšo pot v vsem našem delu. Naj bo naša rubrika odsev našega resničnega življenja, ne zlaganega in hlinjenega, ne zakritega v skrite boleče kotičke naše duše, ampak sproščenega v vseh naših silah za delo k spoznanju resnice kot osnove k boljši bodočnosti.

Učiteljica začetnica o svojem delu

Pričujoče predavanje je imela učiteljica začetnica Milena Petovar na božičnem sestanku članice zadruga »Dom učiteljice«. Ker je v njem marsikak migljaj in marsikaka misel, ki utegne biti zanimiva za mlado in staro med nami, ga prinašamo v celoti. Veselilo nas bo zlasti, če bo dal članek pobudo za izmenjavo misli zlasti s strani mlajših.

Lansko leto nas je prišlo mnogo v Prekmurje, kjer smo začele svojo poklicno pot. Ko si pripovedujemo težave in veselje od prvih dni do danes, smo si bliže, ker smo doživljale skoraj vse enako. Vse smo prišle nepravilne in nezrele za poklic in za življenje. Nismo me krive, da je tako. Večkrat razmišljamo, kakšne namene imajo tisti, ki odločajo o vzgoji učiteljskega narščaja. V našem šolanju je bilo toliko zgrešenega, da se v glavi porodi vprašanje, ali oni ne poznajo življenja in današnjih zahtev do šole in učitelja ali pa je prepred med nami in ljudstvom namerno ustvarjen. Naj bo že kakor koli, danes se moramo reševati mi sami.

Brezposelnost je pustila v nas trajne posledice. Ko smo dobile službo, so bile na mah pozabljene vse težave in bridkosti, objela nas je sreča in neizmerna hvala. Joj, kako mehka je bila tiste dni naša hrtenica. In mnoge so se takrat upognile in se niso več zravnale. Misel na toliko obetajo učiteljski poklic, na dom, na sitno milostivo je doprinesla svoje. Uradniški duh je zavel v mladih dušah.

V Prekmurje smo prišle. Ko smo se vozile od postaje na svoja mesta skozi velike ravninske vasi, smo gledale najlepše. Za pripombe svojcev o mlakužah, vlažnih stanovanjih, malariji in razparčelanih njivah ni bilo takrat prostora v našem srcu. Ravno tako je bilo prve dni v šoli. Sama dobrota, sama ljubezen. Kmalu je bila končana ta prva pesem. Otroci so hitro spoznali priliko, da lahko zaživijo po svoje, nam pa so se izmikala tla pod nogami. Začele smo s iskanjem po knjigah in zvezkih iz učiteljskega in vedno težje je bilo. Vsak dan bolj smo spoznavale, da nas je učiteljstvo pustilo na cedilu in da razen dobre volje in hotenja po delu ni v nas ničesar. Ko je minila prva potlačenost, je vsak napravil sklep, da bo podvihal rokave in začel s delom. Delovnih enot smo se oprijele bolj instinktivno, kot pa iz drugih razlogov. Sestavljale smo, iskale snov, ko pa sem prišla natančno pripravljena v razred, sem kmalu spoznala, da sem daleč od otrok. In tako je šlo naprej. Delo v razredu je bilo brezbarvno, odnos do otrok sentimentalni, vse je bilo daleč od razpoloženja, ki ga ustvarja pravo življenjsko delo. Kako naj izboljšam, kje naj začnem, kakšne metode naj se oprimem, v glavi se je kar vrtilo. Dnevi pa so tekli in vsaki dan bolj sem se bala poti v šolo. Učni načrt pa je gledal kot spaka iz vseh kotov. Na šoli smo bili sami pripravniki, ki smo se drug drugemu lahko le potožili. Danes je seveda samo nekoliko boljše. Najti cilj svojemu delu in potem izgraditi odnos do vsakega otroka, poiskati vsebino in metodo šolskega dela, tu bom lahko vrtala in delala nekaj let. In veliki greh je, da nam učiteljstvo ni dalo vsaj nekaj temeljnih kamnov, na katerih bi lahko zdaj gradili. To je greh nad kmečkim človekom, ki mu je ljudska šola edina izobraževalna institucija in učiteljstvo nosi velik delež pri tem, da nudi šola tako malo kmečki mladini. V nas je volje po delu dovolj, skoraj vsa naša energija se izrabi v iskanju najosnovnej-

ših pedagoških izsledkov danes, ko svoj poklic že izvršujemo.

Pa še pogledimo malo dolžnosti, ki jih moramo izvrševati. Tovarišica, ki je bila lani nastavljena, je sama na dvorazrednici v čisto madžarski vasi. Celodnevni pouk, upraviteljske posle in gospodinjska dela opravlja, zdaj, ko si mora s čitanjem, razmišljanjem in z opazovanjem življenja izgrajevati svoje strokovne temelje. Kaj naj poreče k temu ona in njeni otroci? Tako se godi večim.

Ne tožimo, ne bojimo se dela, vendar pa ne moremo sprejeti čestih težkih obdobj svojih otrok in njihovih staršev, ker v nas ni krivde zato, da jim nudimo tako malo. Premladri in preslabi smo, da bi reševali te pedagoške in življenjske probleme.

Ko se trudimo, da bo šola čimbolj življenjska in opazuje življenje v vasi, naletiš na stvari, mimo katerih ne moreš. Marsikdo že dvomi, če je danes izvenšolsko delo potrebno ali ne. Mi, ki živimo na vasi in smo iz vasi doma, ob tem nimamo časa razmišljati, mi samo vidimo neštivilne vrzeli in ne vemo kje in kako zagrabit, da bi bilo uspešnejše. Najbolj šolani ljudje smo na vasi, najmanj ur zaposleni, vidimo razmere do dna, saj smo z življenjem teh ljudi neposredno povezani in vse to nas sili, da skušamo neke prijeti in po svojih močeh doprinesiti malo, malo malenkost k izboljšanju. Pa zopet stara pesem! Praznihi rok so nas poslali sem, premalo znamo. V delokrog učiteljice: bi spadalo predvsem gospodinjstvo, zdravstvo in šivanje, a velika večina zna le nekaj umetnih ročnodelskih vbov. Trdim, da tudi to ni naša krivda. Dokaz za to je, da učiteljice na zborovanjih odločno zahtevajo praktične pedagoške tečaje. Torej, sedaj bi se izobrazile, mnogo bolj pa bi se se prej, le prilike bi bilo treba. Radi neznanja se danes učiteljstvo tako malo izvenšolsko udeležuje. Tovarišicam, ki pa prihajajo iz mesta, je še mnogo težje. Ne razumemo dialekta, težko se približajo vaščanom, njihovo bistvo jim je tuje in se rajši zapirajo v svoje sobice, čeprav bi mnoge radi pomagale, pa ne vedo kako. Za vse je treba znanja, nam pa tega največ manjka. In vsaka ve, da se edino z delom lahko približa delovnim ljudem, še tako prijazne besede in smehljaji ne zaležejo mnogo. In tako je danes učiteljstvo precej daleč od vasi. Vzgoja v učiteljsku je vse prej, kot pa nas vzgajala v ljudske vzgojitelje in nas navajala, da bi skušali čim globlje dojeti in poseči v ljudsko življenje. Druge stvari so bile važnejše. Danes pa hodi mnogo naših z zaprtimi očmi in z zaprtim srcem skozi življenje.

Ne bom pravila, kako vpliva na mladega človeka, ko hočeš, poizkusiš, se trudiš, pa vidiš, da ne zmoreš. Za mnoge je to usodno, začno se bati ljudi in se čisto osamijo. Druge pa si poiščejo polje, kjer se na lažji način uveljavijo, pa četudi za ceno svojega dela in ugleda.

Prepričana sem, kjer živi 40 ljudi, tam bi lahko dobro živela tudi učiteljica. Če pa je vzgojena tako, da ne more najti stikov s svojo okolico in ostane vedno tujka, je nesrečno bitje, vredno obžalovanja. In takih je danes mnogo. To ne bi bilo potrebno, ker bi mladi ljudje morali in mogli biti vzgojeni tako, da bi se živeli in pozitivno razvijali v vsakem miljeju. Danes pa osebno hira mnogo tovarišic tudi v večjih krajih in čestokrat srečaš mlado starko.

(Dalje prihodnjič.)

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Propaganda pogozdovanja na ljudskih šolah je bila lansko šolsko leto v naši posadini tako uspešna, da so šolski otroci posadili 455.231 sadik raznega gozdnega drevja. Pri sajenju je sodelovalo 40.866 otrok pod vodstvom 1396 učiteljic in učiteljev. Da bi bila propaganda za pogozdovanje čim najbolj učinkovita, so bile v nekaterih banovinah vpeljene posebne karte za učence, ki sodelujejo pri pogozdovanju. Na teh kartah so slike iz življenja gozda s raznovrstnim besedilom, kakor s pesmicami in nauki, zlasti pa z znano »Mohtivno gozda«. Na drugi strani kartona je pa ime šolarja ter podatki o času sajenja s številom vsajenih sadik. Čeprav je naša banovina najmanjša, vendar v nobeni drugi banovini države niso šolski otroci posadili toliko drevesc. V vsej državi je bilo namreč lani vsajenih 1.896.443 sadik, da so naši šolarji nasadili kar četrtno v vsej državi vsajenih sadik. Da to akcijo podpre, je beograjski dnevnik »Politika« 14. oktobra l. l. razpisal 6 nagrad za one učitelje, ki bodo imeli pri sajenju največ uspeha. Prva nagrada znaša 5000, druga 2000 in tri po 1000 din. Učitelji in učiteljice, ki žele tekmovati, naj pošljejo do kraja junija t. l. uredništvu »Politike« dokaz pogozdovanja, ustanovitve šolskih drevesnic, števila vsajenih drevesc in pogozdenc površine. Dokaz naj potrdi občina in šumski referent. Tem podatkom je treba tudi priložiti opis pogozdovanja. Nagrade razdeli poseben odbor, ki so v njem predsednik JUU g. Ivan Dimnik, en predstavnik ministrstva za šume in rudnike in en član uredništva »Politike«. Po nekaterih krajih so šole svoje naloge opravile s posebno propagandno slovesnostjo, ko so hodili šolarji k sajenju v sprevedu s potrebnim orodjem in mladimi drevesci, prav tako pa s tablanami in zastavami z napisom »Varujte gozd!«. Ne uničuj lesova! Varuj, neguj in prizanašaj gozdu! Učitelji, predvsem pa šumski referenti so

imeli poučna predavanja, da so bile te manifestacije za pogozdovanje povsod zelo simpatične in s pohvalo sprejete. »Jutro«, 6. l.

— Osnutek uredbe o banovinskih uslužbenih je prioben v »Slov. narod« 3. januarja. Plače uradništva so prav take, kot so bile določene z uradnim zakonom iz leta 1931. Važne pa bi bile v tem projektu sledeče določbe, ki bi ob prenosu poslov na banovine tangirale tudi učiteljstvo:

Cl. 10. Banovinskemu pragmatičnemu uslužbencu se prizna po Cl. 116. zakona o uradnikih za odmero količine osebne pokojnine:

1. službena doba, prebita kot dnevničar, kontraktualni uradnik, honorarni uslužbenec.
2. čas, dejansko prebit pri odslužitvi obveznega roka ali vojaških vaj, bodisi da je obvezni rok pred vstopom v službo, ali med službeno dobo in brez pizra na čas vstopa v javno službo ali starost uslužbenca.
3. čas, ki ga je prebit banovinski uslužbenec (pragmatični dnevničar, kontraktualni), aktivni ali upokojevi v vojaški službi med vojno, se šteje za odmero pokojnine tako, da se šteje za vsako leto, v katerem je bila vojna, še po eno leto.

Cl. 11. Banovinski uslužbenec izpolnjuje pogoj za pravico do osebne pokojnine, ko dovrši 10 let, prebitih v aktivni državni, v aktivni banovinski službi pri hišnih oblastnih samoupravah, v ta rok se računa tudi čas, prebit v službi države do 1. januarja 1930. v svojstvu dnevničarja, honorarnega ali kontraktualnega uslužbenca.

Cl. 18. Uradniki v strokah, za katere so zahteva nepopolna srednja šola, napredujejo od X. do vštete VI. položajne skupine. Uradniki v strokah, za katere se zahteva popolna srednja šola, napredujejo od IX. do vštete IV. položajne skupine 2. stopnje. Uradniki v strokah, ki zahtevajo fakultetno izobrazbo, napredujejo od VIII. položajne skupine ne-

Božićni štitbeni sastanak hrvatskoga učiteljskva u Zagrebu — ob sodelovanju slovenskega predavatelja

11. decembra 1938. v Zagrebu. Program božićnega štitbenega sastanka hrvatskoga učiteljskva u Zagrebu, ki se je odvijal v prostorih Hrvatskega učiteljskva, je bil izjemno zanimiv in poučen. Sodeloval je slovenski predavatelj, ki je svojim govorom prispeval k boljšemu razumevanju mednarodnih razmerij in pomena vzajemne pomoči med učiteljskimi organizacijami.

Govorilci so se dotaknili številnih pomembnih vprašanj, ki zadevajo položaj učiteljskega poklica v današnjem svetu. Posebej so poudarili potrebo po vzajemni pomoči in solidarnosti med učiteljskimi organizacijami vseh narodov, da bi se lahko soočili s skupnimi izzivi in težavami.

Govorilci so se dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo vzajemno pomoč in solidarnost med učiteljskimi organizacijami. Poudarili so, da je to ena od ključnih stvari, ki omogočajo uspešno delovanje učiteljskega poklica v današnjem svetu. Zlasti v obdobju, ko so mnogi učitelji soočeni s težavami in pomanjkanjem, je vzajemna pomoč še bolj potrebna.

Govorilci so se dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo vzajemno pomoč in solidarnost med učiteljskimi organizacijami. Poudarili so, da je to ena od ključnih stvari, ki omogočajo uspešno delovanje učiteljskega poklica v današnjem svetu. Zlasti v obdobju, ko so mnogi učitelji soočeni s težavami in pomanjkanjem, je vzajemna pomoč še bolj potrebna.

Govorilci so se dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo vzajemno pomoč in solidarnost med učiteljskimi organizacijami. Poudarili so, da je to ena od ključnih stvari, ki omogočajo uspešno delovanje učiteljskega poklica v današnjem svetu. Zlasti v obdobju, ko so mnogi učitelji soočeni s težavami in pomanjkanjem, je vzajemna pomoč še bolj potrebna.

UČITELJI PRIPRAVNIKI IN NJIHOV POLOŽAJ

Vzdržati o našem ležanju položaja učiteljskega poklica v današnjem svetu. Učitelji pripravniki so v položaju, ki je zelo težavna in pomanjkljiva. Njihov položaj je v mnogih pogledih slabši od položaja učiteljev, kar jim povzroča številne težave in pomanjkanja.

Govorilci so se dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo vzajemno pomoč in solidarnost med učiteljskimi organizacijami. Poudarili so, da je to ena od ključnih stvari, ki omogočajo uspešno delovanje učiteljskega poklica v današnjem svetu. Zlasti v obdobju, ko so mnogi učitelji soočeni s težavami in pomanjkanjem, je vzajemna pomoč še bolj potrebna.

Govorilci so se dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo vzajemno pomoč in solidarnost med učiteljskimi organizacijami. Poudarili so, da je to ena od ključnih stvari, ki omogočajo uspešno delovanje učiteljskega poklica v današnjem svetu. Zlasti v obdobju, ko so mnogi učitelji soočeni s težavami in pomanjkanjem, je vzajemna pomoč še bolj potrebna.

Govorilci so se dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo vzajemno pomoč in solidarnost med učiteljskimi organizacijami. Poudarili so, da je to ena od ključnih stvari, ki omogočajo uspešno delovanje učiteljskega poklica v današnjem svetu. Zlasti v obdobju, ko so mnogi učitelji soočeni s težavami in pomanjkanjem, je vzajemna pomoč še bolj potrebna.

Učiteljska zveza in svojemu delu

Učiteljska zveza je organizacija, ki združuje učitelje in jim omogoča, da se soočijo s skupnimi težavami in pomanjkanji. Njena naloga je zagotoviti, da učitelji dobijo potrebno pomoč in podporo, da lahko uspešno delujejo v svojem poklicu.

Govorilci so se dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo vzajemno pomoč in solidarnost med učiteljskimi organizacijami. Poudarili so, da je to ena od ključnih stvari, ki omogočajo uspešno delovanje učiteljskega poklica v današnjem svetu. Zlasti v obdobju, ko so mnogi učitelji soočeni s težavami in pomanjkanjem, je vzajemna pomoč še bolj potrebna.

Govorilci so se dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo vzajemno pomoč in solidarnost med učiteljskimi organizacijami. Poudarili so, da je to ena od ključnih stvari, ki omogočajo uspešno delovanje učiteljskega poklica v današnjem svetu. Zlasti v obdobju, ko so mnogi učitelji soočeni s težavami in pomanjkanjem, je vzajemna pomoč še bolj potrebna.

Govorilci so se dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo vzajemno pomoč in solidarnost med učiteljskimi organizacijami. Poudarili so, da je to ena od ključnih stvari, ki omogočajo uspešno delovanje učiteljskega poklica v današnjem svetu. Zlasti v obdobju, ko so mnogi učitelji soočeni s težavami in pomanjkanjem, je vzajemna pomoč še bolj potrebna.

Kaj vse pišejo učiteljski študijski študenti in učitelji

Učiteljski študijski študenti in učitelji pišejo o številnih pomembnih vprašanjih, ki zadevajo učiteljski poklic in njegovo prihodnost. Njihovi prispevki so zelo zanimivi in poučni, saj dajejo vpogled v njihove misli in občutenja.

Govorilci so se dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo vzajemno pomoč in solidarnost med učiteljskimi organizacijami. Poudarili so, da je to ena od ključnih stvari, ki omogočajo uspešno delovanje učiteljskega poklica v današnjem svetu. Zlasti v obdobju, ko so mnogi učitelji soočeni s težavami in pomanjkanjem, je vzajemna pomoč še bolj potrebna.

Govorilci so se dotaknili tudi vprašanj, ki zadevajo vzajemno pomoč in solidarnost med učiteljskimi organizacijami. Poudarili so, da je to ena od ključnih stvari, ki omogočajo uspešno delovanje učiteljskega poklica v današnjem svetu. Zlasti v obdobju, ko so mnogi učitelji soočeni s težavami in pomanjkanjem, je vzajemna pomoč še bolj potrebna.

vzgor. Uradniki, ki imajo polpolne srednje šole, ali nje enake vredne strokovne šole, se posebno zaključno višje strokovno izobrazbo, ki pa ne ustreza fakultetni izobrazbi, napredujejo do IV. položajne skupine 1. stopnje.

Čl. 23. Banovinski in banovinski uslužbenci, dnevničarji ali kontraktualni uradniki, ki so na vojaških dolžnostih med vojnjo, napredujejo po položajnih skupinah oziroma dobe poviške nagrad z dnem, ko izpolnijo pogoje.

Čl. 24. V Zakonu o uradnikih, z dne 31. marca 1931, se ukineta čl. 104. točka 16. in čl. 110. (To predstavlja veliko pridobitev).

Čl. 25. Ukinja se zakon o avtentičnem tolmačenju čl. 110. Zak. o uradnikih.

Čl. 26. Banovinski uslužbenci, katerim je na osnovi čl. 104. točka 16. v zvezi s čl. 110. Zakona o uradnikih ter na osnovi čl. 1. zakona o avtentičnem tolmačenju iz političnih razlogov prestala banovinska služba, se šteje, ako stopijo ponovno v službo, čas, prebit zunaj službe, po čl. 113. in 116. Zakona o uradnikih za napredovanje in pokojnino tako, da se na podlagi tako priznanega časa izven določb čl. 12. in 13. Zakona o uradnikih razporedijo in unapredijo v ustrezne skupine, računajoč skupinsko službo v smislu čl. 49. Zakona o uradnikih.

Čl. 32. Ukinjajo se uredbe ministrstva za finance: z dne 11. aprila 1934, št. 14.312-1, z dne 11. aprila 1934, št. 14.310-1 z dne 11. aprila 1934, št. 14.311-1, z dne 11. aprila 1934, št. 14.313-1 (Služb. novine z dne 13. aprila 1934, št. 94/XXI, 193/193 — Službeni list, št. 256-32 ex 1934.), uredba o znižanju prejemkov bano-

vinjskih uslužbencev z dne 10. maja 1934, št. 18.903-1 (Službene novine z dne 15. maja 1934, št. 111-XXVIII, 273 — Službeni list št. 322/41 ex 1934.).

Čl. 52. Uradniki v strokah, za katere je predpisana popolna srednja šola, ki nimajo te izobrazbe, napredujejo do višje V. položajne skupine, ako imajo 20 let dejanske službe v stroki in strokovni izpit za to stroko.

—l V 14 dneh kar 7 praznikov je naslov članka v "Slov. narod" od 8. januarja, v katerem je med drugim tudi ugotovitev: »Potem vzgojitelj in kulturni delavci: Ze zaradi šolskih počitnic morajo zagovarjati praznovanja, kajti sicer bi učilnice ne bile vse leto prezračene, vzgojitelji bi ne mogli dati učenecm počitniških nalog (n. pr. »Kako sem se sankal«), odpovedali bi živci vzgojiteljem in učenecm, šolskim upraviteljem pa bi pošlo kurivo — sicer pa je vse to jasno.«

—l Kmečka mladina potrebuje več kmetijske izobrazbe. Pod tem naslovom priobčuje »Domovina« od 4. jan. uvodnik, v katerem pravi med drugim: Delaven učitelj, ki živi med kmečkim ljudstvom in se hoče iz ljubezni posvetiti vzgoji šolske in tudi izvenšolske mladine, ima zelo težavno stališče. Spoznati mora razmere, v katerih živi, spoznati potrebe ljudstva in kraja ter se sam izobraževati v tem, čemur na učiteljski niso posvečali potrebne pozornosti. Zato mu je potreba dobrih strokovnih knjig, ki jih navedno v učiteljski knjižnici ni, sam pa si jih zaradi skromno odmerjene plače pri najboljši volji tudi ne more nabaviti.

Mladinska mafica

—mm Januarska številka »Našega roda«, ki je pravkar izšla, ima prav pestro in bogato vsebino. Za uvodno pesem prinaša Janko Samec Zlatošne kolednike. Pesem je sestavljena iz dveh izbranih sonetov z lepo socialno noto. Podobni po motivu, le stilistično bolj enostavni, so »Trije kralji« od Zdravka Čevirka. Keaver Meško je zjel v pesem »Mrza« težko vzdusje današnjih dni. Danica Gruden posveča z optimizmom prepojeno pesem »Naš rodu mladini«. V prozi se nadaljuje Bevkova povest »Peter Klepec«, ki jo naša mladina prebira s takim užtkom. Jan Plesterjak je zastopan z lepo črtico »Herodez«, iz katere kar diha škofjeloško ozračje. Bogd Brečelj pa z zanimivo cigansko pripovedko »Materina duša — sinji cvet«. Rozanov-Smasek govori še nadalje na izvirnem način v »Travki« o prometu. Anton Ingolič nam odgrinja ob »Sprehodu v Haloze« vso revščino in trpljenje, ki vlada v teh vinorodnih krajih. Karlo Bajt nas seznaja v »Zlati pohorski duši« s Pohorjem in s Pohorci, z njihovim trdim delom in težkim življenjem. Josip Križman pa govori o »Barbarah«, o zanimivem prešlekem običaju na dan sv. Barbare, 4. decembra, ki je nekako miklavževanje otrok. »Luček in sv. Trije kralji« so za naše najmlajše slikopisno obdelan zabaven in obnem aktualen motiv, kot jih spretno sestavlja Josip Ribičič. Sledijo dve za današnje dni prav aktualni stvari Hotkove »Vojne ladje«

in novo poglavje Junakov sinjih višav »Vrag na solunski fronti« od D. Boljariča. Viljem Kunst nadaljuje »Daj nam danes naš vsakdanji kruh«. Med drobnimi stvarmi za naše najmlajše so omembe vredna še dva prispevka »Dobra Anika in drobna pitčica« ter Strmškova »Dva hinavčaka«. Sledijo še »Drobne zanimivosti«, »Mladina piše« in Uganke. Kot je številka vsebinsko zanimiva, tako je tudi ilustrativno pestra. Naslovno stran krasijo Pogačnikova slika »Na poti v Betlehem«. Izmed ilustratorjev so zastopani Riko Debenjak, z naravnost bravuroznimi risbami, Niko Pirnat, ki zna z enostavnimi sredstvi doseči največji učinek, mojstrska ilustratorja Fraa Mihelič in Maksim Sedej, krepki Albert Sirk, nekoliko ekstremni, a originalni Marij Pregelj, mladi Perko in drugi.

—mm Ekspedicija »Našega roda« so je izvršila 10. in 11. t. m.

—mm V članku »Muzej slovenskega ljudskega šolstva« v »Slovenskem narod« z dne 5. jan. t. l. so navedene podrobno vse zbirke, ki jih bo obsegal Muzej. O zbirki mladinskega šolstva stoji v članku med drugim: Semkaj bodo avrišene vse leposlovne in poučne knjige in revije, pisane za slovensko mladino. Urejanja je 1. do leta 1918. in 2. po letu 1918. Iz nje je razvidno, da je s prihodom Mladinske matice mladinsko šolstvo na prelomnici, s katero se orjaško dviga njeno število po vseh šolarskih knjižnicah.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠOSTANJ je zborovalo 16. decembra v Velenju ob navzočnosti 51 % članstva.

Uvodoma ugotavlja predsednik, da je naš gmojni položaj brezupen, ki zahteva takojšnje rešitve. Pozdravljamo zato akcijo vseh stanovskih društev za zvišanje naših prejemkov. Istotako boleča rana pa je naš pravi položaj, ki je tak, da uničuje mir in delazmožnost slov. učiteljstva. Napredovanja, premetstive in razpisi ter oddaja službenih mest kažejo, da smo v Sloveniji v nekem izjemnem, zato nevzdržnem stanju. Odobravamo zato spomenico, ki jo je predsednik sekcije izročil ministru prosvete.

Učiteljstvo je v zadnjih letih prestalo mnogo, z vsemi sredstvi se mu je delala sila. Bodimo pripravljeni še vedno na nove udarce, ki jih bomo v skupnosti laže odbili. Trde razmere, v katerih živimo, absolutna odvisnost, ki nas duši in borba z nešteti ovirami, naj nam ne vzamejo poguma. Ne prijateljski navsveti, ne phtisk naj nas ne spravijo z ravne poti ljudi, ki branijo svoje stanovske pravice in samostojnost. Bodimo aktivni delavci v stanovski organizaciji. Kljub onim, ki skušajo izven organizacije iskati osebnih koristi in s takim ravnanjem rušijo moč in ugled stanovske organizacije in ugled stanu.

Pri debati o skupščini v Banja Luki se izkazalo, da je gotovo, da bi bili Hrvati odšli, če bi pa lepše, če bi se bili drugače ločili.

Pri sestavljanju delovnega načrta se je razvila prav živahna debata. Ker pa je bil čas prekratek, je ni bilo mogoče končati in bo zborovanju v februarju posvečeno samo sestavi delovnega načrta.

Tov. Ivanjšič je v svojem predavanju pokazal, kako naj gledamo narodo in kako naj to pokažemo tudi deci.

Z velikim zadovoljstvom je vzel članstvo na znanje, da bo za proslavo 60-letnice našega društva sodeloval tudi Učiteljski pevski zbor Emil Adamič.

Prihodnje zborovanje bo v februarju, da sestavimo delovni načrt in se pripravimo na jubilejno zborovanje. Kramar Franc, preds. Jurče Vreže, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO je zborovalo dne 16. decembra v Krškem z udeležbo 50 članov. Zborovanje je bilo posebno važno, ker se ga je udeležil tudi predsednik sekcije tov. M. Kumelj.

Zborovanje je otvoril predsednik tovariš Vanič, nakar sta podala poročilo o notranjem delu društva tov. tajnik in blagajnik. Prečitana je bila tudi Spomenica, v kateri zahtevamo povišanje prejemkov in rodbinskih doklad. Učiteljstvo je soglasno zahtevalo, da se navedene minimalne zahteve uresničijo ter s tem omogoči obstoj učiteljskih družin, ki je zdaj ogrožen.

Tovariš blagajnik je povedal gmojno stanje našega društva. V ilustracijo je navajal, da nekateri tovariši v tekočem poslovnem letu niso poslali še nobenega prispevka. Zato naj dolžniki takoj poravnajo svoj dolg, da bo možno plačati sekciji, kar ji dolgujemo.

Nato je podal situacijsko poročilo predsednik sekcije tov. Metod Kumelj. Izvajal je: Delo v organizaciji je odvisno od nešteti dejavnikov v državi in izven nje. V sedanjih težkih dobi nam za organizacijske uspehe predvsem jamči složno delo vsega učiteljstva in tesna povezanost društev z vodstvom.

Opozicija Novi učiteljski pokret je opustila svoje opozicijsko stališče in se pridružila JUU, razen nekaj izjem. V težek položaj pa je privedel organizacijski nastop Hrvatov v Banja Luki, ko so zapustili skupščino. Ako bo država urejena po avtonomnih banovinah, bo morala tudi naša organizacija izpremeniti svojo obliko, da bo mogla uspešno ščititi učiteljske interese. Nudijo se tri oblike: 1. društvo, 2. združenje z avtonomijami sreskih društev, 3. zveza sreskih društev. Stališče slovenskih učiteljev je, poudariti dogodkov ne prehitovati.

Društvo mora v celoti izvesti program dela in aktivizacijo članstva. Naše zahteve so: Stalnost, izprememba doklad, izprememba

draginskih razredov, napredovanja po rangni listi, dokler ne dosežemo avtomatičnega napredovanja; učiteljice matere naj se po 20 letih službe na prošnjo upokojijo. Ob upokojitvi naj prejema učitelj akontacijo; dokler se mu ne nakaže pokojnina. Kontraktualnim učiteljem naj se leta kontraktualne službe štejejo v napredovanje in za pokojnino. Zvanje šolskega upravitelja se mora uzakoniti; zahtevamo ločitev prosvetne uprave od politične; § 110. se mora dodati drugo tolmachenje, prosvetna personalna politika naj bo taka, da bo zadovoljila učiteljstvo.

Predsenik sekcije M. Kumelj je navedel še več naših zahtev, potem je orisal položaj pripravnikov, za katerih prevedbo se posebno tudi organizacija. Vse naše zahteve je v obširnem elaboratu obrazložil tudi g. ministru prosvete.

Po krepkem pritjevanju in kratkem odmoru je tov. Leopoldina Jurančič predavala o vprašanju naših obcednikov. Orisala je razvoj bralnega in pisalnega pouka od »Blaža in Nežice« preko Močnika in Praprotnika ter Majcnove, Vidrove in Krulčeve začetnice do današnjih dob. Prikazala je delo v razredu, ki ga vrši v oddaljenih Telčah v skrajno slabih šolskih prilikah. Analizirala je Fleretovo »Našo prvo knjigo«, ki je lepa slikanica in snovno primerna za kmetjskega otroka. Omenila je naša elementarna reformatorja Pibrovca in Breganta, ki uvajata celostno globalno metodo. V novejši dobi so izšle tri začetnice. Erjavčeva »Moje prvo berilo«, ki je že izločeno s knjižnega trga, Bobičeva »Preljubo veselje« je razkošno opremljena knjiga, izgleda prav dobra, a se ji zdi prenatrpana in primerna za mesto, kjer starši pomagajo otrokom; jo bo treba preizkusiti v praksi. Prav tako bo treba preizkusiti Möderndorferjevo »Slovensko začetnico«, ki je krasna knjiga, postavljena na načelo strnjene pouka, a izgleda bolj kot knjiga za razredno čtivo in kot pomožna knjiga za učitelja. Predlagala je, naj bi zadnji dve začetnici uvedle nekatere šole v srežu, da bi se preizkusila njih vrednost.

Za izčrpano predavanje je predavateljica žela zaslužno priznanje.

Tovariš Herbst je prečital pravilnik o razdelitvi društva v dva krožka. Pravilnik je bil sprejet.

Tov. Zlata Dolenc je prečitala referat »Delo učiteljice za pomoč obmejnim krajem«. Prikazala je narodno obrambno šolsko delo, ki naj bo predvsem vzgojnega značaja in ne toliko materialnega, ker naša revna deca gmojno ne more pomagati ter sta za to tudi pristojni država in banovina. Ker je ta akcija pred vsem vzgojnega značaja, ni v navzkrižju z akcijami drugih društev za pomoč obmejnim krajem.

Tekom zborovanja se posegali v debato tov. Gajšek, Herbst, Zdešar, Kumelj, Bratok, Medved, Simončič in Brezovar. Sklenilo se je, da bo prihodnje zborovanje ločeno po krožkih v Mokronogu in v Krškem.

J. Vanič preds.

Bavdek, tajnik.

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje abiturienta? Ali je tudi po 1. januarju 1940. možen vpis abiturienta učiteljskega za rednega slušatelja univerze?

Odgovor! Vpiše se lahko v dne od 1. do 5. marca t. l.

Učiteljska tiskarna

—t Za rokotvorni pouk niste imeli primernih, zanimivih in praktičnih načrtov in predlog. Ta nedostatek je sedaj odpravila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Za prvi pouk iz te stroke je založila in izdala v omejenem številu zbirko »Načrtov za šolo in dom«, ki jih je sestavil avtor člankov »Za tri dinarje elektrike« g. Vilim Kunst. Zbirka obsega: 1. Morsov brzojavni aparat s ključem. 2. Električni zvonec. 3. Indukcijski aparat. 4. Telefon. 5. Mikrofon.

Načrti so tako izdelani, da more napraviti aparate vsak, ki ima le količjak veselja do rokotvornega pouka.

Z izdelovanjem aparatov bodo otroci prodrli v tajne elektrike na zelo lahek in naraven način, da jim bo ostala funkcija aparata trajno v spominu.

Učiteljska tiskarna je nastavila cene načrtov zelo nizko, da jih bo prav vsakdo zmogel. Zbirka 5 načrtov stane din 7,50, en načrt samo din 1,50. Sežite takoj po načrtih.

—t Še nekaj zgodovinskih in zemljepisnih slik ima na zalogi Knjižarna Učiteljske tiskarne. Ne pozabite, da so izvrstno učno sredstvo zgodovinske in zemljepisne snovi. Poskusite! Cena vsake zbirke je 4 din.

—t Iskreno priporočamo knjižico ing. Stanka Dimnika: Kako naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi. Cena knjižici 5 din. Pri večjem odjemu 10 % popust.

—t Ali ste naročili za svojo šolo in zase šolske in pisarniške potreščine? Naročite pri Učiteljski tiskarni! Svoji k svojim!

—t Prešernove in Grogovičeve poezije so izšle v miniaturni izdaji. Lični knjižici se dobijo pri Učiteljski tiskarni po 20 din komad.

Novosti na knjižnem trgu

—k James Oliver Curwood: Zlata zanka. Roman. Prevedel J. M. V Ljubljani 1939. Obseg 194 strani. Založila Sentjakobska knjižnica v Ljubljani. Cena vezani knjigi din 24,—, broširani din 16,—. Naroča se pri založnici proti istočasemu nakazilu naročnine za knjigo in 1 din za poštnino.

—k Lud. Ganghofer: Vaški apostol. Roman. Priredil B. R. V Ljubljani 1939. Obseg 376 strani. Ganghofer, priljubljen ljudski pisatelj, je znan tudi našemu občinstvu po prevodu dveh svojih boljših del: Grad Hubertus in Samostanski lovec. Njima se pridružuje pravkar izišli svojevrstni roman »Vaški apostol«. — Knjiga se naroča pri Sentjakobski knjižnici v Ljubljani proti istočasemu nakazilu denarja za broširan izvod din 26,—, za vezanega v celo platno din 36,— in za poštnino 2 din.

—k Kmečka izobrazba, priročnik za učiteljstvo ljudskih, meščanskih, kmečko in gospodinjstvo nadaljevalnih ter kmetijskih strokovnih šol. Problem kmečke izobrazbe našega ljudstva je v zadnjem desetletju razgibal mnogo teoretikov in praktikov, da so iskali rešitev temu perečemu vprašanju. Naše učiteljstvo je najaktivnejši član v proučevanju tega aktualnega problema, saj sega sožitje naših prosvetnih pionirjev na vasi najgloblje v jedro gospodarske, socialne in kulturne strukture našega kmetstva. Radi prirojene učiteljske skromnosti je naši javnosti zamolčano ogromno podrobno delo, ki ga vrši učiteljstvo v raznih gospodarskih in kulturnih ustanovah, posebno pa v kmečkih in gospodinjstvih nadaljevalnih šolah. Na podlagi izsledkov učiteljskega delovanja na naši vasi je izšla brošura Kmečka izobrazba, ki jo je spisal referent za kmečko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo, višji svetnik Jože Krošl. V strnjeni obliki je jasno in pregledno obdelana zanimiva snov v naslednjih poglavjih: bistvo kmečke izobrazbe, kmečko-izobraževalne ustanove, ljudska šola, nadaljevalne šole za kmečko mladino, kmečko nadaljevalno šolstvo v raznih državah, reforma kmečko nadaljevalnega šolstva, kmetijske šole, kmečka visoka šola, izvenšolska izobrazba. — Ta brošura spada v vsako učiteljsko in šolsko knjižnico ter bo služila kot izvrsten pripomoček pri domačih učiteljskih posvetih za razprave o lokalnih potrebah kmečke izobrazbe. — Brošuro ima na zalogi odbor učiteljskega kmečko nadaljevalnih šol. Izvod stane 5 din ter se naroča pri tov. Titu Grčarju, šol. upravitelju na Barju v Ljubljani.

—k Gustav Strniša: Uganke. Založba »Sidros«. Ljubljana 1939. Cena vezani knjigi 16 din. Uganke so mladini zelo priljubljene. Otroci si jih večkrat tudi sami sestavljajo. Prav gotovo je Gustav Strniša, znani mladinski pisatelj, mislil na to otroško lastnost in je naši mladini s svojimi »Ugankami« pomagal iz zadrege. Odkar so pošle Zupančičeve: Sto ugank, ni izšla nobena taka zbirka in zato bo marsikdo rad segel po tej novi mladinski knjigi.

—k Gozdarski vestnik je mesečni strokovni list za gozdarstvo, lesno industrijo in lesno trgovino. Izhaja v Mariboru pod uredništvom ing. Stanka Sotoška. To strokovno glasilo je plod mnogoletnih priprav, vztrajnega truda in prizadevanja domačih gozdarskih strokovnjakov dvigniti tudi naše gozdarstvo na svetno višino. Premagali so vse ovire ter v Vestniku ustvarili gozdarski vedi in njeni praksi ustrezajočo domačijo ter tako s svoje strani uspešno pripravili našemu kmetijstvu pravilno pot in usmeritev v srenejšo bodočnost. — Lanski letnik je prinašal na prvem mestu strokovne razprave o vseh granah gozdarstva. Učitelja bodo zlasti zanimale te-le važne razprave: O domači gozdni drevesnici, Kako je pogozdovala kmečka mladina spomladi leta 1938., O zelenem boru, O ometavanju preprostih hiš, Orožje gozdnih in lovskih čuvajev, Pomisleki k Razmišljanju o pogozdovanju, Razvoj gozdarstva in lova v Sloveniji, Urejanje hudournikov itd. V Obvestilih seznajajo gozdni strokovnjaki bralca z gojenjem gozdov (monografija Nizki gozd, Izбира gozdarskih sadik, Dečji dnevi za pogozdovanje itd. (Slede oddelki za Varstvo gozdov, Izkoriščanje gozdov, Izmera lesa, Gradbeništvo, Predelava lesa in Poraba lesa. — Tudi letos je služil vestnik kaj pripravno in vzorno svojemu namenu. Tako nudi letošnja 9. številka vestnika sledečo bogato vsebino: Dr. ing. R. Pipan razpravlja O davščinah na gozdove, Lojze Mušič O klesčenju iglavcev, M. Hanzlovsky Nekaj o gozdnihi poteh. Dopisna gozdarska posvetovalnica odgovarja večje in prav zanimivo vprašanje, n. pr. Domača poraba lesa in drv, Varstvo gozdov pred dimom in slično. Poseben oddelek je namenjen Zakonitim predpisom in oblastnim okrožnicam. Slede Dopisi, Dr. J. Šleibinger in ing. agr. Janez Marentič sta prispevala dragoceno Bibliografijo slovenske kmetijske literature v letih 1919.—1938., ki bo kar izborno postregla novemu učitelju gozdarstva. — Tako nudi vestnik vsakomur, ki ljubi gozd in ki ima z njim posla, vzoren strokovni pregled vsega zanimanja na polju gozdarstva ter ga navaja in usmerja v umno praktično gozdarstvo. Posebno pa bo našel učitelj, ki bo poučeval gozdarstvo, v vestniku bogato snov za pripravo in organizacijo gozdarskega pouka, zlasti ko bo prinašal Vestnik v svojih predelih tudi navodila za ureditev pouka te za napredek kmetijstva prevajane panoge. — Naročila sprejema uprava Gozdarskega vestnika v Mariboru, Kopališka ulica 6/III. Celoletna naročnina, ki se lahko plačuje v obrokih, je za tuzemstvo 60 din.